

Górnośląskie Wiadomości Gospodarcze

ORGAN IZBY HANDLOWEJ W KATOWICACH * WYCHODZI DWA RAZY W MIESIĄCU

Redakcja: Izba Handlowa w Katowicach, Plac Wolności 8, Telefon Nr. 237 2082 i 2261 * Administracja: Katowice, Plac Wolności Nr. 8 * Konto czekowe P.K.O. Katowice Nr. 304014 * Cena pojedynczego numeru wynosi 1 zł * Prenumerata w kraju kwartalnie zł 6; półrocznie 11; rocznie 22; za granicą 50% drożej * Cennik ogłoszeń wysyła Administracja na żądanie

*

KATOWICE, 10 KWIETNIA 1931

*

Bezrobocie

I.

Bezrobocie istniało zawsze, dotyczyło jednak tylko jednostek i rzadko dochodziło do rozmiarów, któreby czyniły potrzebną interwencję państwa. Indywidualnymi też środkami bezrobocie było zwalczane — zmiana zawodu, zużycie porobionych poprzednio oszczędności, emigracja — dawały jednostkom normalnie sposoby do przetrzymania fazy bezrobocia lub do znalezienia nowego zajęcia.

Nic dziwnego, że pojęcie bezrobocia jako klęski indywidualnej wrosło tak silnie w poczucie i poglądy społeczeństw, że w chwili, gdy po wojnie bezrobocie — pierwszy raz po powrocie rzesz żołnierzy do domu i do warsztatów pracy, przy których ich tymczasem inni zastąpili — stało się klęską społeczną, usiłowano klęskę tę odwrócić środkami, jakie były stosowane indywidualnie przed wojną. Zdawało się, że ubezpieczenie, popieranie emigracji, ograniczenia imigracji i tym podobne środki, przedsięwzięte jednak już nie indywidualnie, lecz przez Państwo, zapobiegna bezrobociu powszechnemu tak, jak poprzednio zapobiegały względnie leczyły skutki bezrobocia indywidualnego.

Dopiero światowy kryzys gospodarczy i rola, jaką w tym kryzysie odgrywa bezrobocie, z jednej strony jako jeden z pierwszych i najpewniejszych objawów kryzysu i jeden z głównych jego mierników — z drugiej strony jako zjawisko pogłębiające kryzys i utrudniające walkę z nim, wykazały, że te środki, które były dobre dla ratowania indywidualnego gospodarstwa, cierpiącego na bezrobocie, w łonie jednak zdrowego organizmu gospodarstwa społecznego — nie są żadną miarą wystarczające dla ratowania gospodarstwa społecznego, gdy bezrobocie ogarnie wszystkie gałęzie tego gospodarstwa. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do ubezpieczenia, które doniedawna było uważane za najważniejszy instrument walki z bezrobociem. Ubezpieczenie polega bądź na użyciu kumulatywnych oszczędności, składanych przez wszystkich zagrożonych, na rzecz jednostek dotkniętych klęską, przeciw której się ubezpieczyły — albo na rozłożeniu efektów klęski jednostek na ogół zagrożony. Oba systemy — kapitalizacyjny i repartycyjny — zawodzą w stosunku do bezrobocia, jako klęski ogólnej. System kapitalizacyjny mógłby być skuteczny, gdyby ubezpieczenie od bezrobocia było powszechnie stosowane przez lata i dziesiątki lat przed wybuchem każdego kryzysu i gdyby na tej podstawie dysponowało olbrzymimi, nieprze-

braniami wręcz rezerwami. Trudność jednak przewidzenia kiedy i w jakich rozmiarach kryzys w danym organizmie gospodarczym wybuchnie i jak długo będzie trwać, czyni ubezpieczenie takie technicznie prawie niewykonalnym.

Repartycja przy bezrobociu tembardziej nie jest na miejscu. Przy innych klęskach — choroba, starość, pożar, śmierć — i przy pewnej ilości ubezpieczonych stanowią te klęski pewien mniej więcej znany i doświadczalnie ustalony procent i procent ten z biegiem czasu nie ulega większym wahaniom tak, że świadczenia z tytułu wzajemnego ubezpieczenia są mniej więcej stale równe. Klęski te dalej dotyczą istotnie tylko indywidualów i ograniczają się w swych skutkach tylko do jednostek i ich gospodarstw, nie naruszając równowagi gospodarczej innych jednostek ubezpieczonych — a nawet w pewnym stopniu polepszając sytuację tych innych. Klęska gradu ułatwia sąsiadom wolnym od tej klęski zbyt zboża; starość, choroba, śmierć pracownika ułatwia innym pracownikom posunięcie się o szczebel wyżej w danej hierarchii itd. — poniesienie więc ciężaru z tytułu repartycji odszkodowania, jakie otrzymuje ubezpieczony, dotknięty daną klęską, nie natrafia na żadne trudności. Przy bezrobociu sprawa przedstawia się z gruntu odmiennie. Bezrobocie w rozmiarach, jakie dziś są na porządku dziennym, osłabia cały organizm gospodarczy państwowy, a nawet światowy. Niema jednostek nie dotkniętych skutkami bezrobocia. Bezrobocie schodzi się ze spadkiem cen, spadkiem zarobków i dochodów, wzrostem obciążeń publicznych — repartycja więc trafia na jednostki osłabione, niezdolne do pokrycia wynikających z niej świadczeń bez największego wysiłku i bez pozytywnej szkody dla własnego gospodarstwa.

Stosunek procentowy bezrobotnych do ogółu zatrudnionych wynosił:

Rok i miesiąc	Polska	Anglia	Dania	Niemcy	Australia	Kanada
1927 VII	15,9	8,8	18,0	6,3	6,4	3,2
XIII	15,9	9,8	31,6	12,9	8,9	6,6
1928 VI	12,3	10,7	13,5	6,2	11,2	3,2
XII	10,6	11,1	28,4	16,7	9,9	6,6
1929 VI	13,9	9,6	10,0	8,5	10,0	2,9
XII	19,4	11,1	22,4	20,1	13,1	11,4
1930 III	28,1	14,6	11,8	20,3		9,0
VI	24,6	15,8	8,7	19,6	18,5	10,6
IX	24,4	17,6	9,4	22,5	20,5	9,4
XII	32,7	20,2	24,6	31,7	23,4	17,0
1931 I		21,5	24,4	34,2		

Cyfry te mówią same za siebie — ich rozpiętość, wahania i relatywna wysokość dowodzą jaśniej od wszelkich słów, że ubezpieczyć się przed klęską, która potrafi objąć $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ wszystkich ubezpieczonych jest rzeczą niemożliwą. Nawet i te kraje, w których bezrobocie nie sięgało dotąd 10%, gdzie więc jeszcze można było poważnie myśleć o ubezpieczeniu ryzyka bezrobocia, przekraczają obecnie jeden po drugim tę granicę — nie można więc nawet skonstruować możliwości ubezpieczenia międzynarodowego, przy którym narody mniej dotknięte bezrobociem musiałyby ponosić świadczenia na rzecz dotkniętych silniej — gdyż klęska ta ma tendencję do równomiernego opanowania całego świata i w miarę doskonalenia

się wymiany międzynarodowej niewątpliwie kryzysy i bezrobocie staną się zjawiskami ze swej istoty i z reguły ogólnie-światowymi.

Metody więc walki z bezrobociem i jego skutkami muszą być dostosowane do charakteru tej klęski, jako klęski społecznej, masowej, zagrażającej nie pewnej ilości jednostek, dającej się ilościowo z góry przewidzieć, a tylko nie dającej się indywidualnie z góry oznaczyć, lecz całym organizmom i całym kompleksom organizmów gospodarczych — nieobliczalnej w czasie i napięciu, łączącej się z szeregiem innych równoległych, niekorzystnych objawów gospodarczych jako ich skutek i jako ich przyczyna i warunek.

J. P.

Niemiecki eksport do Rosji

Znany powszechnie plan uprzemysłowienia Rosji w gigantycznych, przekraczających w niektórych gałęziach amerykańskie, rozmiarach ma doprowadzić wedle zamiaru jego twórców nie tylko do zupełnej autarkii gospodarczej Rosji, ale nawet do zrobienia z niej państwa eksportowego.

Jeśli się weźmie pod uwagę stu procentową etatyzację produkcji przemysłowej i handlu zagranicznego w Rosji oraz tendencję obecnych kierowników jej polityki gospodarczej czynienia z tej polityki narzędzia polityki zmierzającej do upodobnienia ustroju całego świata do ustroju sowieckiego — należałoby się spodziewać, że plan ten powinien się spotkać z zasadniczym sprzeciwem przemysłu pozarosyjskiego, zbudowanego na podstawach kapitalistycznych. Należałoby się spodziewać, że przemysł ten odmówi wszelkiej pomocy, nawet pośredniej, do wykonania planu rosyjskiego, a w każdym razie nie da się użyć do zaopatrzenia budowanego paraforce przemysłu rosyjskiego w narzędzia produkcji. Rzeczywistość jest inna. Nie tylko przemysł amerykański, patrzący z pewną obojętnością na wydarzenia na innych kontynentach, ale nawet i przemysł europejski, w pierwszym rzędzie niemiecki, narażony przecie na najbliższe niebezpieczeństwo, nie waha się dostarczać Rosji nie tylko swych wyrobów gotowych, ale i narzędzi, maszyn, urządzeń technicznych, mających służyć do wypełnienia planu uprzemysłowienia.

Eksport niemiecki do Rosji wyniósł w r. 1929 około 400 milionów marek, w r. 1930 już ponad 500 milionów — na rok obecny przywieźli niemieccy przemysłowcy ze swej podróży do Rosji zamówień już na około 300 milionów, a mówi się o dalszych interesach, jak np. sprzedaży części starego taboru kolei państwowych itd.

Jakie są przyczyny tego rozwoju, zdawałoby się wręcz paradoksalnego, mimo grożących niebezpieczeństw, mimo znanego i powszechnie przyznanego ryzyka, które wymaga aż gwarancji państwowych do wysokości 70% i które obciąża obieg weksli sowieckich olbrzymimi kosztami dyskontowymi, mimo niskich cen płaconych przez Rosję i mimo coraz gorszych warunków płatności, coraz bardziej przedłużanych kredytów wekslowych, płacenia nawet zadatków weksłami?

Podstawową przyczyną jest oczywiście kryzys zbytu, który każe za wszelką cenę i na najgorszych warunkach, z największym ryzykiem nie tylko finansowem, ale i politycznym znaleźć kupca na produkcję przemysłową. Gdyby zbyt był łatwiejszy, gdyby można znaleźć kupca w innych krajach, z pewnością trzeźwi i przewidujący przemysłowcy niemieccy nie zasililiby — w dodatku na kredyt i po ledwo opłacalnych cenach — rozbudowującego się konkurenta na-

rzędziami produkcji, nie pomagiliby w ten sposób do odebrania sobie w przyszłości całego wschodniego rynku zbytu, na który budujący się przemysł rosyjski wyraźnie się nastawia, nie narażaliby się nawet wzmogoną i rozszerzoną także na wyroby przemysłowe działalnośćą dumpingową Sowietów, mającą przecież nie tylko podkład gospodarczy, uzasadniony koniecznością zdobycia środków zapłaty za dostawy zagraniczne, ale i wyraźny podkład polityczny, wrogi podstawom ustrojowym przemysłu europejskiego. Eksport niemiecki do Rosji to jeden z dowodów, jak kurczy się handel międzynarodowy, mimo pozornie utrzymanych cyfr statystyki tego handlu — jak ten handel, obstawiony barierami celnymi, protekcjonizmem, skazany na metody dumpingowe, musi walczyć, jak się poniżać, jak upokarzające warunki akceptować, byle tylko choć pozornie, choć w przybliżeniu utrzymać swój stan posiadania. Gdyby handel międzynarodowy nie zamierał, nie był utrzymywany przy życiu tylko sztucznymi środkami, nie miał podciętych podstaw — eksportu takiego, jak obecny eksport niemiecki do Rosji, z pewnością by nie było.

Przemysł niemiecki zdaje sobie dokładnie sprawę z niebezpieczeństw, jakie łączą się z tym eksportem. Patrząc jednak trzeźwo, badając na miejscu rozbudowę przemysłu rosyjskiego i zdając sobie sprawę z fałszywości założeń tej rozbudowy, liczy on na to, że rozbudowa ta w terminach i rozmiarach przewidzianych planem nie uda się, że konkurencja przemysłowa rosyjska w najbliższych jeszcze latach nie będzie tak groźna, jak się sama szumnie zapowiada, że pierwsze lata pracy tego sztucznie hodowanego wielkiego przemysłu będą stanowiły dla niego próbę tak niesłychanie trudną i ciężką, iż można z wielkim prawdopodobieństwem liczyć na odroczenie na lata całe, a może i dziesiątki lat zupełnego usamodzielnienia się gospodarczego Rosji i zjawienia się jej na rynkach światowych jako poważnego konkurenta. Główne trudności, jakie Rosję czekają w wykonaniu planu uprzemysłowienia, leżą z jednej strony w braku wykwalifikowanych sił robotniczych, mających swe tradycje, stojących na wysokim poziomie kulturalnym, a tem samem zdolnych do sprawniejszej i wydajniejszej pracy — z drugiej strony w ściśle etatystycznej organizacji, odbijającej się na wydajności i inicjatywie organów kierowniczych — w końcu (co dowodzi, jak daleko już ustrój rosyjski odszedł od ideału czystego komunizmu) w grożącym braku pieniężnych środków obrotowych, który już zaczyna się objawiać i sprawiać poważne trudności kierownikom gospodarstwa sowieckiego, a który może w najbliższych latach, a nawet miesiącach,

przybrać rozmiary katastrofalne i zatrzymać cały rozpęd rozbudowy.

Z jednej strony kryzys zbytu na rynkach światowych, z drugiej przewidywanie, że potężne plany rosyjskie nie doczekają się tak rychłej i tak pełnej realizacji, jak przewiduje „gosplan” — usprawiedliwiają przychylny nastrój przemysłu niemieckiego dla interesów rosyjskich.

Znajdujący się w analogicznych poniekąd warunkach przemysł polski nie waha się również korzystać z zamówień sowieckich, które w r. 1930 wzrosły do około 120 milionów złotych, przynosząc gospodarstwu polskiemu w zysku nadwyżkę bilansu handlowego w stosunkach z Rosją w wysokości około 80 milionów złotych. Usamodzielnienie się przemysłu rosyjskiego, zrealizowanie np. najnowszego planu

kombinatu uralsko-kuźnieckiego, który ma połączyć eksploatację zachodnio-sybirskiego zagłębia węglowego z eksploatacją bogactw mineralnych Uralu i dostarczyć w r. 1936 25 milionów tonn surówki żelaza, a już w roku bieżącym 87.000 t miedzi, 19.000 t ołowiu i 10.500 t cynku — i rozbudowanie odpowiednich do tej produkcji surowca przemysłów przetwórczych — zamknęłoby oczywiście i dla przemysłu polskiego rynek rosyjski. Zanim jednak te dumne plany staną się rzeczywistością, należy mieć nadzieję, że rynek wewnętrzny polski wzmocni się na tyle, iż potrafi zastąpić rodzimemu przemysłowi rynek rosyjski — przed konkurencją zaś rosyjską na rynku wewnętrznym świadoma niebezpieczeństw i celowa polityka handlowa, traktatowa i celna powinna potrafić go obronić.

Pm.

Bilans płatniczy Polski w roku 1929

Główny Urząd Statystyczny ogłosił w jednym z ostatnich numerów „Wiadomości Statystycznych” bilans płatniczy Polski za rok 1929.

Bilans płatniczy, jako zestawienie obrotów gospodarczych danego kraju z zagranicą w ściśle oznaczonym okresie czasu a wyrażonych w jednostkach pieniężnych, obejmuje nie tylko obrót towarów i kruszców, lecz uwzględnia również import i eksport „niewidzialny”, międzynarodową wymianę usług i kapitałów, a zatem składa się z trzech części: 1. z obrotów bieżących, obejmujących wymianę towarów i usług, 2. z obrotów kapitałami krótkoterminowymi, wyodrębnionych z uwagi na ich znaczenie dla płynności gospodarstwa społecznego oraz 3. z ruchu kapitałów długoterminowych.

Porównując cyfry obrotu towarów w bilansie płatniczym z cyframi obrotu, podanymi w Statystyce Handlu Zagranicznego R. P. zauważymy, że znacznie się od siebie różnią. Wartość wywozu i przywozu towarów (bez złota) w bilansie płatniczym podana jest w wysokości 2704,0 milj. wzgl. 3128,5 milj. zł, podczas gdy statystyka handlu zagranicznego podaje jako wartość wywozu kwotę 2813,4 milj. zł a wartość przywozu 3110,9 milj. zł. Rozbieżność tę tłumaczy się tem, że dla statystyki bilansu płatniczego wyodrębniono z statystyki handlu zagranicznego R. P. własny obrót międzynarodowy W. M. Gdańska. Poza tem należało także uwzględnić cyfry obrotu uszlachetniającego, przypuszczalne cyfry towarów przemycanych, oraz wartość towarów, przywożonych z zagranicy wprost przez Rząd a zwłaszcza Ministerstwo Spraw Wojskowych, które to towary rejestracji nie podlegają.

Kruszców szlachetnych zakupiono w kwocie 119,7 milj. Razem więc wynosi deficyt obrotu towarowego 543,3 milj. zł.

Z innych pozycji bieżących wykazują saldo dodatnie usługi komunikacyjne w wysokości 202,4 milj. zł. Przychody z usług komunikacyjnych w wysokości 281,4 milj. składają się przeważnie z dochodów z komunikacji tranzytowej z Niemiec do Prus Wschodnich oraz z dochodów z polskiej marynarki handlowej. Przychody te zwiększyły się w porównaniu z r. 1928 o 34,1 milj. zł. Rozchody zaś w wysokości 79,0 milj. spowodowane zostały prócz opłat za tranzyt, głównie opłatami za wypożyczony z zagranicy tabor kolejowy. Przekazy emigrantów oraz kapitały przywiezione przez re-emigrantów osiągają kwotę 277,8 milj. zł, podczas gdy sumy wywiezione przez emigrantów wynoszą tylko 68,7 milj. zł. Wydatki turystów zagranicznych w Polsce (167,1 milj. zł) przewyższają po raz pierwszy wydatki turystów polskich zagranicą (164,9 milj.) o kwotę 2,2 milj. zł, a to dzięki Po-

wszechmej Wystawie Krajowej w Poznaniu, która liczne rzesze obcokrajowców ściągła do Polski. Nadwyżka ta nie jest zbyt znaczna, ale zważywszy to, że deficyt tej pozycji mimo znacznych utrudnień paszportowych i innych w roku 1927 wynosił 50,9 milj. a w r. 1928 nawet 70,7 milj. zł, to widzimy, że i na ukształtowanie się naszego bilansu płatniczego miała P. W. K. bardzo dodatni wpływ.

Saldo ujemne wykazują usługi ubezpieczeniowe w wysokości 11,4 milj. W związku z reorganizacją polskich urzędów konsularnych zwiększyły się też wydatki Rządu Polskiego zagranicą z 13,2 milj. w r. 1928 na 44,7 milj. zł w roku sprawozdawczym.

Znaczne kapitały odpływały w postaci wypłaconych zagranicy dywidend. Wysokość ich wzrosła z 316,1 milj. w r. 1928 na 410,8 milj. zł w roku sprawozdawczym, gdy tymczasem procenty i prowizje, wypłacone nam przez zagranicę prawie wcale się nie zmieniły, wynoszą bowiem tylko 30,8 milj. zł (31,6 milj. w r. 1928). Wzrost wypłaconych dywidend tłumaczy się zwiększeniem się udziałów zagranicznych w przedsiębiorstwach polskich o 130,2 milj. (101,3 milj. w r. 1928) oraz powiększeniem kapitałów w oddziałach przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce o 47,8 milj. zł (2,2 milj. w r. 1928). Objaw ten jest dla nas bardzo niekorzystny, bo spowoduje nadmierne uzależnienie życia gospodarczego od kapitałów obcych a zyski ciągnięte z polskiego konsumenta przechodzą zagranicę. Obligacji i listów zastawnych umieszczono zagranicą w wysokości 58,5 milj. Sumy przekazane zagranicy tytułem amortyzacji obligacji i listów zastawnych wynoszą 4,7 milj. W formie amortyzacji długów państwowych zaznaczył się odpływ kapitałów w wysokości 124,0 milj. zł. Państwo w roku 1929 żadnej pożyczki zagranicznej nie zaciągało, a również samorządy korzystały z długoterminowego kredytu zagranicznego w stosunkowo nieznanym stopniu, bo tylko w wysokości 7,1 milj. zł. Razem wynosi przypływ kapitałów długoterminowych 243,9 milj. (326,9 milj. w r. 1928) a odpływ 202,0 milj. zł (107,6 milj. w r. 1928). Saldo przychodowe spadło więc w porównaniu z r. 1928 z 213,3 na 41,9 milj. zł, czyli o 177,4 milj. zł.

Saldo przychodowe kapitałów krótkoterminowych wynosi 551,6 milj. zł (891,3 milj. w r. 1928). Zmniejszyło się ono również w porównaniu z r. 1928 o 339,7 milj. zł. Kredyty krótkoterminowe a zwłaszcza kredyty towarowe są zwykle bardzo płynne. Wstrzymanie ich przez zagranicę wywołuje przede wszystkim pewną ciasnotę kapitałów obrotowych, wywiera nacisk na rezerwy dewizowe instytucji emisyjnej oraz wpływa na zmniejszenie przywozu towarów do

kraju. Spadek kredytów towarowych z 421,6 milj. na 55,5 milj. w roku sprawozdawczym, czyli o 366,1 milj. zł, stoi w ścisłym związku ze zmniejszeniem przywozu towarów (bez złota) o 344,6 milj. zł. Wzrosły natomiast zadłużenia gotówkowe z 769,0 milj. na 914,3 milj. zł, a spłacone kredyty gotówkowe wynoszą 600,8 milj. zł (529,8 milj. w r. 1928). Zadłużenia banków wynoszą 138,1 milj. (136,9 milj. w r. 1928) a wierzytelności banków. naszych zmniejszyły się o 235,3 milj. (145,7 milj. w r. 1928).

Zauważyć można jednak również pewien odpływ kapitałów w formie wierzytelności naszych w handlu zagranic-

znym, które się podniosły z 19,6 milj. na 168,1 milj. zł. Przyczyną tego jest pewna zmiana struktury naszego eksportu. Wiadomo bowiem, że eksport nasz nosił dotychczas przeważnie charakter surowcowy. W roku sprawozdawczym zwiększył się jednak eksport wytworów gotowych o 35%, a dla zwalczania dumpingu kredytowego stosowanego przez konkurencję zagraniczną zachodziła konieczność udzielania znacznych kredytów towarowych przy wywozie polskich wyrobów gotowych.

Ogólny obrót płatniczy Polski w roku 1929 przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	1929				1928				1927			
	Przychód	Rozchód	Saldo		Przychód	Rozchód	Saldo		Przychód	Rozchód	Saldo	
			Przychód	Rozchód			Przychód	Rozchód			Przychód	Rozchód
Ogółem	5 338,7	5 345,5	—	6,8	5 162,6	5 155,7	6	—	4 704,7	4 929,9	—	225,2
A) Obrót bieżący . . .	3 696,0	4 296,3	—	600,3	3 265,4	4 369,1	—	1 103,7	3 168,5	3 899,0	—	730,5
Obrót towarowy	2 704,9	3 248,2	—	543,3	2 485,3	3 579,9	—	1 094,6	2 552,8	3 252,5	—	699,7
Inne pozycje bieżące . .	991,1	1 048,1	—	57,0	780,1	789,2	—	9,1	615,7	646,5	—	30,8
B) Obrót kapitałów . .	1 642,7	1 049,2	593,5	—	1 897,2	786,6	1 110,6	—	1 536,2	1 030,9	505,3	—
Kapitały krótko termin.	1 398,8	847,2	551,6	—	1 570,3	679,0	891,3	—	922,1	935,4	—	13,3
Kapitały długo termin.	243,9	202,0	41,9	—	326,9	107,6	219,3	—	614,1	95,5	518,6	—

Stosunek obrotu towarów do obrotu ogólnego posiada bardzo wielkie znaczenie dla ukształtowania się naszego bilansu płatniczego. Wynosił w 1927 r. 60,3%, w 1928 r. 58,4%, a w 1929 r. tylko 55,7% ogólnego obrotu. Znaczy to, że kapitały jako czynnik polskiego bilansu płatniczego odgrywają

coraz to większą rolę. W roku sprawozdawczym pogorszyła się jednak sytuacja kapitałowa wskutek zmniejszenia się przychodu kapitałów w porównaniu z r. 1928 o 254,5 milj. zł, gdy tymczasem rozchód ich zwiększył się o 262,6 milj.

Śl.

Handel światowy w roku 1930*

Cyfry handlu światowego ogłaszane dla wielkiej ilości państw ukazują się w wydawnictwach Ligi Narodów, jednakowoż dane te są dostępne dla szerszego ogółu dość późno. Tak np. najświeższe wydawnictwo Ligi Narodów zawiera cyfry handlu międzynarodowego całego świata dopiero za rok 1929. Natomiast angielskie Board of Trade opracowało i ogłosiło dane statystyczne za rok 1930, dotyczące państw, których handel zagraniczny w sumie łącznej stanowi 80—85% handlu światowego. Wadą tablic angielskich jest przeliczenie cyfr wartości przywozu i wywozu poszczególnych krajów na walutę angielską, co może nieco utrudnić orientację. Wobec tego jednak, że handel zagraniczny Polski nie został wyszczególniony w tem zestawieniu, aczkolwiek może wliczonym został do sumy ogólnej w rubryce: inne kraje, postanowiliśmy dla celów porównawczych przeliczyć wartość wywozu i przywozu rocznego Polski za lata 1930 i 1929 również na walutę angielską według wartości parytetowej, czyli postąpić podobnie, jak obliczono wartość wywozu i przywozu innych wyszczególnionych krajów w walucie angielskiej.

Jak widać z obliczeń B. of Trade wartość wywozu państw objętych jego obliczeniami wynosiła łącznie w 1930 r. 4576,1 milionów funtów, czyli w porównaniu z cyfrą wartości wywozu tychże państw w 1929 r. t. j. 5715,2 milj. funt., wykazuje spadek o 19,9%. Łączna wartość przywozu wymienionych krajów w r. 1930 wynosiła 4923,1 milj. funtów, zaś

w 1929 r. 6069,3 milj. funtów — czyli tu spadek wartości wywozu wyraża się cyfrą 18,9%.

Wywóz i przywóz poszczególnych państw przedstawia poniższe zestawienie:

	Przywóz w milj. funtów szt.			Wywóz w milj. funtów szt.		
	Rok 1929	Rok 1930	Zwyżka lub niżka w %	Rok 1929	Rok 1930	Zwyżka lub niżka w %
W. Brytanja	1.111,1	957,9	—13,8	729,4	570,6	—21,8
Kanada	266,8	207,1	—22,4	243,0	182,0	—25,1
Australja	145,2	94,4	—35,0	123,1	91,3	—25,8
Indje Bryt.	193,3	145,0	—25,0	238,9	189,5	—20,7
Bryt. Malajskie Pol.*	96,0	77,3	—19,7	100,0	71,8	—28,2
Stany Zjedn.	908,9	628,9	—30,4	1059,6	777,0	—26,7
Niemcy	658,2	508,7	—22,7	659,9	589,1	—10,7
Francja	468,8	421,5	—10,1	403,7	344,8	—14,6
Włochy	234,3	187,7	—19,9	164,8	131,1	—20,4
Holandja	227,3	199,7	—12,1	164,4	141,9	—13,6
Japonja	226,7	158,0	—30,3	215,5	146,9	—31,8
Belgia i Lux.	202,4	176,7	—12,7	181,5	150,0	—17,4
Czechosłowacja . . .	121,6	95,5	—21,5	124,9	106,4	—14,8
Szwajcaria	106,0	100,2	—5,8	82,3	69,2	—15,9
Dania	98,8	95,1	—3,7	89,0	83,6	—6,1
Szwecja	98,2	90,7	—7,6	99,8	85,1	—14,7
Inne kraje	910,7	778,7	—14,5	1035,5	845,8	—18,3
Razem wszystkie kraje	6.069,3	4923,1	—18,9	5715,2	4576,1	—19,9
Polska	71,7	51,8	—27,9	64,8	56,1	—13,4

* Według danych ogłoszonych w „B. of Trade Journal” z 5 marca 1931 r.

* za 11 miesięcy.

Z powyższego zestawienia widać, że największy procentowo spadek wartości przywozu w porównaniu z rokiem 1929 wykazują Australia i Japonia oraz Stany Zjednoczone Północnej Ameryki. Za nimi winna być postawiona Polska, której nie uwzględniła osobno statystyka B. of Trade, następnie idą kraje, wartość przywozu których zmniejszyła się w granicach od 25 do 20% — są to Indie Bryt., Niemcy, Kanada i Czechosłowacja, za nimi idą Włochy i Bryt. Posiadłości Malajskie. Wszystkie te kraje wykazują większy procent spadku wartości przywozu niż przeciętna dla całego przywozu, która wynosi 18,9%. Poniżej tej przeciętnej spadł przywóz W. Brytanii, Belgii, Holandji, Francji, Szwecji, Szwajcarii i Danii.

Przeciętny spadek wartości wywozu wynosił 19,9%. Powyżej tej cyfry spadek wartości wywozu wykazują Japonia, Bryt. Posiadłości Malajskie, Australia i Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, W. Brytanii, Indie Bryt. i Włochy, natomiast niższy spadek od przeciętnej wykazują Belgia, Szwajcaria, Czechosłowacja, Francja, Holandia i Polska — najmniejszy spadek wywozu mają Niemcy (10,7%) i Dania (6,1%).

Biorąc pod uwagę najlepszy stosunek między sumą całkowitej wartości obrotów towarowych w r. 1930 i 1929 — musimy stwierdzić, że najmniej dotknięta została kryzysem gospodarczym Dania, najbardziej zaś Japonia, niedaleko od niej zaś odbiegają Stany Zjednoczone i Australia.

Jeżeli weźmiemy cyfry kwartalne przywozu i wywozu tychże samych krajów, to zauważymy, że przeciętny spadek wartości przywozu wynosił w pierwszym kwartale 1930 r. w porównaniu z 1 kwartałem 1929 r. 9,5%, w drugim 20,0%, w trzecim 23,6% i w czwartym 25,7%, czyli miał tendencję powiększania się. Za wyjątkiem Szwecji i Danii, które w pierwszym kwartale ub. roku miały przywóz większy, niż w roku poprzednim, większość krajów wykazuje analogiczną tendencję spadku przywozu, jak przeciętny spadek ogólny. Zniżka przywozu Polski według naszych obliczeń wyrażała się w pierwszym kwartale 25,1%, w drugim 36,0%, w trzecim 22,4%, w czwartym 26,4%. Największym spadkiem odznacza się przywóz do Australii — 46,5% w trzecim i 56,2% w czwartym kwartale.

Co się tyczy wywozu, to spadł on ogółem dla wszystkich krajów w poszczególnych kwartałach o 11,0%, 19,3%, 23,4% i 27,1%. I w tym wypadku Szwecja z Danią stanowią wyjątek w tendencji zniżki wartości wywozu, gdyż w pierwszym kwartale miały większy wywóz niż w r. 1929. To samo można powiedzieć o Polsce, której wywóz w pierwszym kwartale ub. roku był o 20,7% wyższy niż w r. 1929, natomiast już drugi kwartał wykazuje zniżkę 14,8%, trzeci 25,4% i czwarty 23,8%. O ile chodzi o Australię, to największy spadek wartości wywozu przypadł na pierwszy kwartał, wynosząc 46,1%, natomiast spadek w następnych kwartałach był coraz mniejszy, dochodząc do 9,2% w kwartale czwartym.

J. Z.

Sprawy finansowe

Dochody państwowe. Według „Wiadomości Statystycznych“ suma dochodów Państwa Polskiego w lutym wynosiła około 200 milj. zł, tj. o 29,7 milj. mniej niż w miesiącu poprzednim; niedobór osiągnął blisko 12,5 milj. zł.

Najważniejsze źródła dochodów przedstawiały się w miesiącach od grudnia do lutego jak następuje (w tys. zł):

	podatki bezpośr.	cla	monopole państw.
grudzień 1930 r.	76.241	23.857	76.453
styczeń 1931 r.	66.291	18.715	62.741
luty 1931 r.	46.468	16.157	54.146

Suma podatków pośrednich i opłat stemplowych nie doznała w roku ubiegłym zmiany. Dochody z podatku majątkowego natomiast znacznie się podniosły (z 0,9 na 4,9 milj. zł). Wzrost wykazała również pozycja inne dochody administracyjne (w styczniu 36,5, w lutym 38).

Prolongata kredytów rolniczych. Bank Gospodarstwa Krajowego przedłużył termin płatności udzielonych przez siebie w 1929 r. kredytów siewnych na okres dalszych 6-ciu miesięcy (aż do 1 listopada rb.). Na ten sam okres zostały sprolongowane kredyty wiosenne, udzielone rolnictwu przez Bank Polski.

Sprawy komunikacyjne

Zmiany w taryfie osobowej, bagażowej i ekspresowej P. K. P. weszły w życie z dniem 1 kwietnia rb. dla kolei normalnotorowych, obejmujące również obszar Wolnego Miasta Gdańska. Nowa taryfa zawiera szereg zmian i uzupełnień. Przy biletach okresowych i uczniowskich zwiększono odległość, na jaką one mogą być wydane, do 150 km. W dziale szkolnych przejazdów pojedynczych przewidziane zostały przejazdy ulgowe na praktykę wakacyjną dla słuchaczy szkół akademickich. Nowa taryfa przyznaje ulgi przejazdowe dla zbiorowych wycieczek szkolnych wychowanków szkół, nie mających praw naukowych zakładów państwowych pod warunkiem poparcia wycieczki przez przełożoną władzę państwową. Tygodniowe bilety robotnicze będą wydawane od dnia 1 kwietnia począwszy na odległość do 100 km, przyczem grupy robotników nie posiadających książeczek

robotniczych będą mogły korzystać z przejazdów ulgowych na podstawie zaświadczeń wydawanych przez zarząd fabryki.

Wprowadzone zostały również pewne ulgi przy przejazdach do miejsc odpustowych, oraz wyjazdach w celach naukowych i t. p. Członkowie Związków Polskich Towarzystw Turystycznych jak również członkowie Polskiego Związku Narciarskiego będą mogli nabywać w ciągu całego roku bilety ze zniżką 25% w każdą stronę na podstawie swych legitymacji do miejscowości w taryfie szczegółowo określonej. Ulgi te wydawane będą przy przejazdach na odległości przynajmniej 50 km.

W sprawie przejazdów powrotnych z uzdrowisk krajowych, czas pobytu w uzdrowisku wymagany do uzyskania

ulgi skrócono do 10 dni zamiast dotychczasowych 14 dni. Do wykazu uzdrowisk korzystających z ulg w okresie letnim włączono ostatnio Maków Podgórski, położony w województwie krakowskim.

Nowa taryfa wprowadza możliwość przewozu rowerów za specjalnymi biletami rowerowymi na odległość 80 km. Wreszcie nowa taryfa obniża opłaty za dostarczenie dla przewozu chorych wagonu bagażowego lub towarowego do ceny 5 biletów II klasy, zamiast 6 biletów klasy I jak było dotychczas.

Miljard franków na wykończenie budowy magistrali węglowej Katowice—Gdynia. W dniu 30 marca br. została podpisana w Paryżu umowa polsko-francuska o pożyczkę jednego miljarda franków z kół bankowych francuskich. Suma ta przeznaczona jest na dokończenie budowy linii kolejowej (magistrala węglowa) Katowice—Gdynia. Dokument podpisali m. in. ze strony Francji minister skarbu Flandin, ze strony Polski minister Spraw Zagranicznych Zaleski.

Budowa wagonów pocztowych. Ministerstwo Poczty i Telegrafów zamówiło u Sp. Akc. L. Zieleniewski & Fitzner-Gamper 10 wagonów pocztowych 4-osiowych konstrukcji żelaznej. Dotąd wagony tego typu sprowadzano z zagranicy.

Sprawy komunikacyjne. Firma „Polska Agencja Moriska” Sp. z o. o. uruchomiła regularną komunikację między Gdynią a Rotterdamem i portami reńskimi.

Pierwszy statek ładował dnia 14 marca br., następne statki ładować będą w środę pierwszego i trzeciego tygodnia każdego miesiąca.

Centralne Biuro obrachunków wagonowych. W numerze 5-tym Dziennika Urzędowego Ministerstwa Komunikacji z dnia 21 marca ukazało się rozporządzenie Ministra Komunikacji o organizacji i zakresie działania Centralnego Biura Obrachunków wagonowych, które jest samoistnym urzędem przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” i organem wykonawczym Ministerstwa Komunikacji w sprawach zwią-

zanych z obrachunkami, wynikającymi z wzajemnego używania wagonów towarowych i osobowych komunikacji między państwową oraz z używania wagonów wynajętych od towarzystwa najmu wagonów.

Naładunek węgla eksportowego na P. K. P. Przeładunek węgla eksportowego na statki w okresie od 11. III. do 17. III. wynosił w Gdańsku 4.377 wag. — 90.191 t, w Gdyni 3.375 wag. — 70.842 t; razem 7.752 wag. — 161.033 t.

Na postoju w portach do przeładunku węgla eksportowego na statki pozostawało 2.626 wag. — 51.719 t.

W porównaniu z tymże okresem czasu roku ubiegłego przeładunek węgla eksportowego na statki w Gdańsku i Gdyni (104.315 t) wykazuje zwiększenie o 56.718 t, tj. + 54,4%.

Ruch na kolejach polskich w IV kwartale 1930 r. W IV kwartale 1930 r. przeciętna długość eksploatacyjna linii kolejowych na sieci normalnotorowych Kolei Państwowych wynosiła 17.639 km.

Ogółem załadowano na stacjach P. K. P. 337.874 wagonów, przejęto zaś od kolei obcych 114.040 wagonów ładownych.

Ruch statków w Gdyni w lutym br. osiągnął cyfrę 175 jednostek na wejściu o pojemności 157.423 nrt. (w styczniu 189 o pojemności 175.268 nrt.) — na wyjściu 167 jednostek o pojemności 151.884 nrt. (w styczniu 194 jednostek o pojem. 181.776 nrt.). Pierwsze miejsce zajmuje Szwecja z 36.063 nrt., drugie Polska z 33.459 nrt.

Obrót towarowy wykazuje 291.304 t (w styczniu 323.322 ton). Przywóz wykazuje nieznaczną poprawę (30.867 t w lutym i 30.752 t w styczniu). Głównym artykułem przywozowym był złom, następnie rudy i tomasyna.

Wywóz osiągnął 260.437 t (w styczniu 292.569 t), w czem węgiel kamienny 230.670 t (w styczniu 263.175 t).

Ruch pasażerski (zamorski) wyniósł 126 osób przyjezdnych (w styczniu 111 osób) i 560 osób wyjeżdżających (w styczniu 1.381).

Orzecznictwo sądowe

Dostosowanie praktyki do wyroków N. T. A. W numerze 7 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu ukazał się szereg okólników tegoż Ministerstwa, zawierających wskazówki dla władz skarbowych co do zastosowania pewnych tez, ustalonych w orzecznictwie N. T. A., przy interpretacji postanowień ustaw podatkowych.

W okólniku z dnia 24 lutego br. L. DV 5377/2/29 wyjaśnia Ministerstwo, że nadpłaty emisyjne, pobierane ponad wartość nominalną emitowanych przez spółki akcyjne akcji, nie są przychodem wynikającym z operacji danego przedsiębiorstwa, ani też przychodem z realizacji należących do niego przedmiotów majątkowych, lecz jako przychód z zewnątrz, ściśle związany z organizacją samego przedsiębiorstwa — nie podlegają doliczeniu do dochodu podatkowego w wypadkach, gdy odnośna spółka przekazuje je na fundusze rezerwowe.

Gdyby jednak spółka nadpłat emisyjnych nie przekazała na fundusze rezerwowe, lecz doliczyła je do zysku danego

roku operacyjnego, z którego wypłaca tantiemy, dywidendy i t. p., wówczas nadpłaty emisyjne, jako część składowa zysku bilansowego, narówni z innymi pozycjami tego zysku, podlegać będą opodatkowaniu.

Okólnik z 24 lutego 1931 L. DV 1040/2/31 dochodzi na podstawie rozbioru obowiązujących przepisów i judykatury do wniosku, że na zasadzie art. 6 ustawy o podatku dochodowym, władze wymiarowe w całym Państwie mają zasadniczo prawo podwyższać wartość remanentów do ceny kosztów własnych względnie do ceny rynkowej, o ile ostatnia cena jest niższa od kosztów własnych.

Ponieważ w myśl zasad ciągłości bilansowej podwyższona w jednym roku wartość remanentów musi być potrącona w roku następnym, władze wymiarowe winny baczyć nie tylko na to, by remanenty nie były szacowane za nisko, ale także na to, by płatnik nie szacował remanentów za wysoko celem ukrócenia dochodu podatkowego w roku następnym. Np. spółka akcyjna w pewnym roku dla pokrycia

strat szacuje remanent bardzo wysoko i mimo tego dany rok operacyjny nie wykazuje żadnego dochodu względnie dochód minimalny; w następnym roku, pomyślnym dla spółki, gdy dochód podatkowy spółki byłby dość wysoki, wobec wygórowanego szacunku remanentów w roku poprzednim, spółka taka nie wykaże rzeczywistych zysków.

Przy badaniu szacowania remanentów należy stosować zasadę, że jeżeli płatnik, obowiązany do prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, rokrocznie stosuje te same normy szacowania remanentów, to zasadniczo nie należy kwestionować tego szacowania, chociażby ono było nieco niższe od kosztów własnych względnie od ceny rynkowej. Natomiast należy podwyższać do kosztów własnych lub cen rynkowych szacowanie remanentów u płatników, którzy często zmieniają zasady szacowania remanentów oraz u tych płatników, którzy nie są obowiązani do prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych; w tym ostatnim wypadku dlatego, że płatnik taki może w następnym roku zaniechać prowadzenia ksiąg i wtedy różnica w remanencie ujdzie opodatkowaniu. O powyższym należy pamiętać, zwłaszcza przy szacowaniu remanentów u płatników, prowadzących t. zw. „księgi gospodarcze”.

W okólniku z 24 lutego 1931 r. L. DV. 1041/2/31 w sprawie współdziałania płatnika przy wymiarze podatku dochodowego i t. zw. zaoczności, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Według postanowień art. 50 ustęp 5 ustawy o podatku dochodowym płatnik popada w zaoczność zupełną w razie niezłożenia zeznania lub złożenia go po terminie. Zeznanie musi być złożone na przepisany formularz i dlatego z płatnikiem, który złożył zeznanie nie na przepisany formularz, należy postąpić w ten sposób, jak gdyby zeznania wcale nie złożył.

Jeżeli zeznania nie złożył płatnik, który twierdzi, iż nie podlega obowiązкови zapłaty podatku dochodowego, to skutki zaoczności co do takiego płatnika mają zastosowanie jedynie wtedy, jeżeli władza wymiarowa przedstawiła mu te posiadane przez nią dane, które jej zdaniem uzasadniają obowiązek podatkowy, a płatnik ze swej strony w odpowiedzi nie obali ustaleń władzy.

Zaoczność ma również miejsce, jeżeli płatnik na przedstawione mu w trybie art. 58 ustawy wątpliwości co do dokładności prawdziwości zeznania nie udzielił wcale odpowiedzi względnie odpowie, jednak po terminie zakreślonym w dekrete wątpliwości (art. 63 ust.). W tych dwóch wypadkach płatnik popada w t. zw. zaoczność częściową, t. j. popada w zaoczność co do tych okoliczności faktycznych, które były objęte dekretem wątpliwości. Jeżeli płatnik odpowiedział w terminie, jednak jego wyjaśnienia władza wymiarowa uznaje za niewystarczające, wówczas może mu wymierzyć podatek na podstawie danych, jakimi rozporządza, powinna jednak przedtem zawiadomić płatnika, dlaczego jego wyjaśnienia uznała za niewystarczające. W tym ostatnim jednak wypadku, mimo oparcia wymiaru na danych urzędowych, płatnik nie traci prawa współdziałania przy wymiarze podatku i w postępowaniu odwoławczym może ze skutkiem prawnym podnosić zarzuty przeciw danym faktycznym, na których władza oparła wymiar.

Zaznacza się przytem, że zarzuty natury prawnej może płatnik podnosić pomimo tego, że popadł nawet w pełną zaoczność.

Wezwanie płatnika do przedłożenia ksiąg handlowych, wystosowane w trybie art. 58 ustawy, nie powoduje zaoczności w wypadku, jeżeli płatnik na to wezwanie odpowie, chociaż ksiąg handlowych nie przedłoży.

Jak już podkreślono, płatnikowi, który popadł w zaoczność, władza wymiarowa ustala dochód podatkowy na podstawie danych, jakimi rozporządza. Dane te jednak nie mogą być dowolne i muszą opierać się na konkretnych okolicznościach faktycznych, świadczących o tem, że w danym okresie płatnik osiągnął taki a nie inny dochód. Te okoliczności faktyczne muszą znaleźć swój wyraz w aktach sprawy. Zdarzyły się bowiem wypadki uchylania przez N. T. Adm. decyzji instancji odwoławczych właśnie dlatego, że na podstawie aktów sprawy Trybunał nie mógł ocenić, czy dochód podatkowy został prawidłowo ustalony. O ile chodzi o osoby prawne, prowadzące prawidłowe księgi handlowe i opodatkowane na podstawie art. 21 ustawy, to nawet w wypadku zaoczności ich dochód podatkowy musi być ustalony na podstawie danych zawartych w księgach handlowych, chyba że księgi te, na skutek ujawnienia formalnych lub materialnych braków w księgowości lub zamknięciu rachunkowym, zostaną przez właściwą władzę skarbową uznane za nieprawidłowo prowadzone.

W razie ujawnienia nieprawidłowości dyskwalifikujących księgi handlowe, należy płatnikowi mimo zaoczności zakomunikować, na podstawie jakich danych władza wymiarowa doszła do wniosku, że zbadane księgi handlowe są formalnie wadliwe lub też materialnie niewiarogodne.

Okólnik z dnia 24 lutego 1931 r. L. DV 1043/2/31, w sprawie potrącania odsetek od długów przy wymiarze podatku dochodowego brzmi:

Przy wymiarze podatku dochodowego osobom prywatnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, odsetki od długów są zawsze potrącalne bez względu na to, na jaki cel dług został zaciągnięty. Narówni z odsetkami od długów są również potrącalne inne świadczenia płatnika na rzecz wierzyciela, pozostające w związku z zaciągnięciem zobowiązaniem, jak opłaty manipulacyjne, prowizja, podatek od kapitałów i rent uiszczony za wierzyciela i t. p. świadczenia, które w istocie swej nie są niczem innym jak podwyższeniem samych odsetek od długów.

Okólnik z dnia 24 lutego 1931 r. L. DV. 1044/2/31, w sprawie potrącania podatku dochodowego od uposażeń oraz świadczeń socjalnych ponoszonych przez pracodawcę za pracownika przy wymiarze podatku dochodowego postanawia:

Podatek dochodowy od uposażeń oraz świadczenia socjalne ponoszone przez pracodawcę za pracowników, są potrącalne w myśl art. 6 ustawy; wydatki te bowiem nie są niczem innym, jak swego rodzaju formą podwyższenia wynagrodzenia pracowników i narówni z samem zasadniczem wynagrodzeniem podlegają potrąceniu.

Okólnikiem z 24 lutego 1931 r. L. DV. 1045/2/30 wyjaśnia Ministerstwo, że według postanowień art. 68 ustawy o podatku dochodowym w interpretacji N. T. A. płatnik, który nie utracił prawa współdziałania przy wymiarze podatku t. j. nie popadł w zaoczność, ma prawo w postępowaniu odwoławczym prostować swoje zeznanie, a zatem również wystąpić z żądaniem przyznania zniżki z tytułu

utrzymania rodziny (art. 27 ustawy), oraz ma prawo zaofiarować księgi handlowe oraz żądać oparcia wymiaru podatku na tych księgach. W pierwszym wypadku należy zbadać, czy zachodzą warunki przyznania zniżki i w razie twierdzącym zniżkę przyznać, w drugim wypadku należy zbadać księgi handlowe i, o ile nie zostaną zdyskwalifikowane, należy wymiar podatku oprzeć na tych księgach.

W związku z wątpliwościami w sprawie ustalania dochodu z papierów wartościowych, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia w okólniku z dnia 24 lutego br. L. DV. 1219/2/31, że postanowienia art. 19 ustawy o podatku dochodowym nie odnoszą się do osób prawnych opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy.

O ile chodzi o płatników opodatkowanych poza art. 21 ustawy, to przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, których obroty papierami wartościowymi są przedmiotem interesu handlowego.

Np. osoba lub firma X. posiada papiery wartościowe, które nie są dla niej przedmiotem interesu handlowego. Otóż u takiego płatnika opodatkowaniu podlegać będzie tylko dochód, otrzymywany tytułem procentów z tych papierów, chociażby nawet z końcem danego roku posiadane papiery sprzedał z zyskiem. Zysk ten na sprzedaży jest zyskiem z realizacji majątku i nie podlega opodatkowaniu. Inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli ta sama osoba lub firma X. prowadzi handel papierami wartościowymi (dom handlowy). W tym ostatnim wypadku podlegać będzie opodatkowaniu nie tylko dochód, osiągnięty z papierów wartościowych tytułem procentów, lecz również i nadwyżka osiągnięta przy realizacji tych papierów wartościowych względnie, jeżeli są prowadzone prawidłowe księgi handlowe, również zaksięgowana nadwyżka ponad pierwotną wartość księgową, chociażby nawet zrealizowanie papierów wartościowych nie nastąpiło.

Zgodnie z powyższem założeniem w pierwszym wypadku nie są potrącalne straty na papierach wartościowych, chociażby zostały efektywnie poniesione, w drugim zaś wypadku straty będą potrącalne. Papiery wartościowe, będące w posiadaniu przedsiębiorstw, prowadzących interes handlowy temi papierami, są towarem, natomiast jeżeli posiadacz papierów wartościowych nie prowadzi niemi interesu handlowego, to papiery te są pozycjami jego majątku.

Dla osób prawnych, prowadzących prawidłowo księgi handlowe, bez względu na to, czy papiery są przedmiotem ich obrotu, czy też nie, dochodem z tych papierów będą zawsze procenty otrzymywane z tytułu posiadania tych papierów, oraz zarachowane względnie otrzymane z realizacji tych papierów nadwyżki, ponad ich pierwotną wartość księgową. I odwrotnie, dla tego rodzaju osób prawnych będą potrącalne w każdym wypadku straty poniesione przy realizacji tych papierów, oraz straty, wynikające z książkowego obniżenia ich wartości, jeżeli to obniżenie jest uzasadnione względami gospodarczymi, jak obniżenie się wartości giełdowej papierów poniżej ceny ich nabycia, względnie poniżej prawidłowo zaksięgowanej pierwotnej wartości książkowej.

Podatek dochodowy. Zaoczność.

1. Samo wezwanie płatnika do przedstawienia ksiąg gospodarczych w myśl art. 58 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.) nie czyni zadość wymogowi

art. 63 ustęp 1 tejże ustawy by płatnikowi dano sposobność do udzielenia wyjaśnień władzy, wymierzającej podatek.

2. Wobec płatnika, który kwestionuje wogóle swój obowiązek podatkowy, twierdząc, że w okresie miarodajnym nie miał dochodu lecz stratę, nie wystarcza oparcie zaoczności na okoliczności, że dowody, przedstawione przez niego celem wykazania faktu i wysokości straty, nie mają siły dowodowej (art. 63 ustęp 2 ustawy).

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 21 listopada 1930 L. Rej. 3242/28 w sprawie W. Rytyła przeciw Komisji Odwoławczej w Kielcach w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego na rok 1926.

Najw. Trybunał Admin. po rozpoznaniu sprawy nie może uznać zażalonego orzeczenia za uzasadnione.

Władza pozwana orzeczenie to oparła na art. 63 ustęp 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym, podając w uzasadnieniu, że powodem zastosowania tego przepisu, to jest wymiaru zaocznego, jest okoliczność, iż przedstawione przez rekurenta księgi gospodarcze, wykazujące liczne braki i niedokładności, nie mogły służyć do ustalenia dochodu, który wobec tego ustalono na podstawie norm szacunkowych, określonych przez Ministra Skarbu. Zaoczność uzasadniona jest zatem odrzuceniem ksiąg gospodarczych jako wadliwego dowodu. Trybunał jednak już w swoim wyroku z 1 marca 1929 L. Rej. 3518/27 orzekł i uzasadnił, że samo wezwanie płatnika do przedstawienia ksiąg gospodarczych w myśl art. 58 ustawy o państwowym podatku dochodowym nie czyni zadość wymogowi artykułu 63 ustęp 1 tejże ustawy i władza wymiarowa w razie ujemnego wyniku badania przedstawionych ksiąg gospodarczych, winna dać płatnikowi sposobność do udzielania wyjaśnień i dopiero w zależności od zastosowania się płatnika do tego wezwania może dokonać wymiaru z urzędu w myśl ustępu 2 art. 63 ustawy o podatku dochodowym. Wobec tego oparcie w danym wypadku wymiaru podatku na ustępie 2 art. 63 uznać należy za wadliwe.

Pozatem Trybunał stanął na stanowisku, że wobec płatnika, który kwestionuje wogóle swój obowiązek podatkowy, twierdząc, że w okresie miarodajnym nie miał dochodu lecz stratę, nie wystarcza oparcie zaoczności na okoliczności, że dowody, przedstawione przez niego celem wykazania faktu i wysokości straty, nie mają siły dowodowej, gdyż stwierdzenie takie załatwia dopiero kwestię istnienia i wysokości strat, dla ustalenia przeto w zaoczności faktu, że płatnik w okresie miarodajnym posiadał dochód, podlegający podatkowi, konieczne jest jeszcze w myśl art. 63 w związku z art. 58 ustawy przedstawienie płatnikowi celem wyjaśnienia należycie skonkretyzowanych wątpliwości w tym kierunku. Dopiero w razie udzielenia przez płatnika niedostatecznych wyjaśnień na takie wątpliwości mogłoby nastąpić zastosowanie wymiaru zaocznego z wszelkimi wypływającymi stąd konsekwencjami.

Wbrew powyższym zasadom władza wymiarowa ograniczyła się do zażądania dowodów i orzekła o wymiarze w zaoczności, a wymiaru tego nie zmieniła również instancja odwoławcza, chociaż płatnik w odwołaniu podnosił zarzuty przeciw pociągnięciu go do podatku mimo wykazanych w zeznaniu strat, powoływał się na swe książki oraz zarzucał dowolność w określeniu jego dochodu.

Dopatrując się przeto we wskazanych wyżej brakach istotnej wadliwości postępowania połączonej ze szkodą dla skarżącego, Trybunał uchylił zażaloną decyzję na zasadzie art. 19 swej ustawy (poz. 400 Dz. Ust. z 1926 r.) wskutek wadliwości postępowania.

Egzekucja administracyjna.

Umowa kupna sprzedaży, w której sprzedawca zobowiązał się zapłacić określony podatek, nie może uzasadnić egzekucji, wdrożonej przez władzę skarbową w celu ściągnięcia tego podatku.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 16 września 1930 L. Rej. 4889/27 w sprawie Adama Lubomirskiego przeciw Ministerstwu Skarbu w przedmiocie podatku majątkowego.

W celu rozstrzygnięcia sporu poczynić należy następujące ustalenia:

Sprawa wszczęła się z tego, że Państw. Bank Rolny przed wypłaceniem skarżącemu ostatniej raty ceny kupna za nabytą od niego nieruchomość ziemską, w celu upewnienia się, czy sprzedawca dopełnił umownego obowiązku uiszczenia podatku majątkowego, przypadającego od tej nieruchomości, zwrócił się z zapytaniem do właściwej Izby Skarbowej.

Izba Skarbowa w odpowiedzi wysłała poza granice postawionego zapytania i prócz informacji o należności podatkowej, przypadającej na część majątku skarżącego, nabytą przez Państw. Bank Rolny, „upraszała” Bank, by „część ceny kupna”, odpowiadającą wspomnianej należności „przy ostatecznym rozrachunku z Lubomirskim zadržał na pokrycie wyżej wspomnianego podatku”.

Podania skarżącego „o uchylenie zarządzenia Wołyńskiej Izby Skarbowej w przedmiocie wstrzymania w Państw. Banku Rolnym w Warszawie wypłaty Adamowi ks. Lubomirskiemu resztującej sumy z tytułu ceny kupna” Ministerstwo Skarbu załatwiło zaskarżoną decyzją odmownie — jak brzmi doręczone zawiadomienie — z tego powodu, iż „w myśl § 7 aktu notarialnego zobowiązał się Lubomirski uiszczyć wszelkie podatki ciążące na dzień 1. I. 1925 na sprzedanej Państw. Bankowi Rolnemu części dóbr”.

Z powyższego wynika, iż Ministerstwo Skarbu potraktowało podanie skarżącego jako środek prawny przeciw administracyjnemu zajęciu pretensji płatnika do osoby trzeciej,

mianowicie do Państw. Banku Rolnego oraz że uzasadnienie decyzji oparło wyłącznie na treści umowy kupna — sprzedaży, zawartej przez płatnika z Państw. Bankiem Rolnym.

Rozpatrując zaskarżone orzeczenie wyłącznie w świetle uzasadnienia, w które je zaopatrzyła władza i które skarżącemu podano do wiadomości, Najw. Trybunał Admin. nie mógł go uznać za zgodne z prawem.

Postanowienie bowiem § 7 umowy kupna — sprzedaży stwarzało tylko pewne zobowiązania i uprawnienia kontrahentów natury prywatno-prawnej zgodnie z istotą całego aktu prawnego i charakteru kontrahentów, a to mimo, że treścią tego właśnie paragrafu umowy było zobowiązanie się jednego z kontrahentów do zapłacenia podatku, a zatem do dopełnienia obowiązku publiczno-prawnego. Treść umowy nie miała i nie ma żadnego wpływu na obowiązek podatkowy skarżącego, ani też ze stanowiska władz skarbowych na sposób dopełnienia obowiązku. O jednym i drugim bowiem decydują normy prawa publicznego, obowiązujące przepisy prawne, a nie mogą decydować takie lub inne klauzule umów, zawartych przez płatnika z osobami trzecimi. Tak samo nie mogą tego rodzaju umowy uzasadnić kroków egzekucyjnych.

Wbrew temu w sprawie rozpoznawanej decyzja II-giej instancji o egzekucyjnym zajęciu pretensji płatnika wskazuje jako swą jedyną podstawę na jeden z paragrafów umowy, zawartej przez płatnika z Bankiem Rolnym.

W tym stanie rzeczy Najw. Trybunał Admin. nie miał powodu zajmować się kwestią, w jakiej kwocie podatek majątkowy, wymierzony skarżącemu, nadawał się do egzekucyjnego ściągnięcia, ani też kwestią form egzekucji tego rodzaju, o jaką chodzi w rozpoznawanej sprawie.

Zupełnie poza sferą rozważań Trybunału pozostają oczywiście wszelkie kwestie prawne, dotyczące stosunku między oboma kontrahentami.

Uchyliwszy zaskarżone orzeczenie na zasadzie art. 26 ustawy o N. T. A. jako niezgodne z ustawą, jednocześnie Najw. Trybunał Admin. zarządził zwrot opłaty wniesionej przy skardze.

Ustawodawstwo gospodarcze

Wojewódzki Fundusz Drogowy. W numerze 6 Dziennika Ust. Śląskich z dnia 31 marca br. pojawił się pod poz. 14 tekst ustawy z dnia 30 marca br. o Wojewódzkim Funduszu Drogowym.

W poprzednim numerze (6) „Górnośląskie Wiadomości Gospodarcze” przytoczyliśmy postanowienia ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym z dnia 3 II. br.

Zmiany, jakie ustawa śląska sprowadziła odnośnie do terenu Województwa Śląskiego, są następujące:

1. Wojew. Fundusz Drogowy przeznaczony jest na pokrycie wydatków związanych z budową, utrzymaniem i wzmocnieniem dróg wojewódzkich i innych dróg publicznych w Województwie Śląkiem, oddanych w zarząd administracji wojewódzkiej, oraz do udzielania dotacji (subwencji i pożyczek) związkom komunalnym Województwa Śl. na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg samorządowych, powiatowych i gminnych i innych dróg publicznych, zarządzanych przez związki komunalne.

W art. 2 dodano w ustawie śląskiej w punkcie 5-tym, iż „na pokrycie wydatków Wojew. Funduszu Drogowego służą sumy należne Skarbowi Śląskiemu z tytułu zwrotu pożyczek udzielonych na cele drogowe”, a w punkcie 6-tym przeznaczono na ten cel dotacje Skarbu Śląskiego na budowę,

utrzymanie i wzmocnienie dróg publicznych, przewidziane w corocznym budżecie Województwa Śląskiego, a pochodzące z ogólnych dochodów budżetowych Skarbu Śląskiego.

Art. 3-ci ustawy śląskiej postanawia, iż Wojewódzkim Funduszem Drogowym zarządza Śląska Rada Wojewódzka. Punkt 3-ci tego art. opiewa, iż „zasoby gotówkowe Wojew. Funduszu Drogowego mają być lokowane na rachunek Skarbu Śląskiego (Wojew. Funduszu Drogowego) w instytucjach finansowych w Wojew. Śląkiem, oznaczonych przez Śl. Radę Wojew.”

Ustawa śląska nakłada na samochody osobowe, służące do własnego użytku, wagi ponad 1.500 kg opłatę po 75 zł od każdych następnych 100 kg (w ustawie o Państw. Fund. Drog. opłata ta wynosi po 50 zł).

W punkcie 4 art. 4-go została Śląska Rada Wojewódzka upoważniona do zmieniania w drodze rozporządzenia wysokości opłat nie tylko w celu dostosowania ich do każdorazowo obowiązujących w Państwie (poza Wojew. Śląkiem), lecz także w uwzględnieniu warunków gospodarczych Województwa Śląskiego.

W art. 6-tym ustanowiono opłaty od pojazdów mechanicznych oraz konnych, używanych do zarobkowego przewożenia towarów przez przedsiębiorstwa zawodowe, trudniące się

przewozem towarów na określonych szlakach, poza miejscem stałego zamieszkania właściciela pojazdu mechanicznego lub konnego w wysokości po 3 grosze od jednego tonno-kilometra przewożonego towaru (w ustawie o Państw. Funduszu Drogow. jest mowa o „przedsiębiorstwach przewozowych“).

W art. 8 (punkt 6) zwolnione są od opłat m. i. samochody ciężarowe o wadze poniżej 1.500 kg, będące własnością spółdzielni spożywczych, posiadających ponad 500 członków.

Art. 12 (p. 2) zawiera postanowienie, iż „do czasu wprowadzenia samorządu powiatowego w powiatach bielskim i cieszyńskim, wymiaru opłat w gminach wiejskich tych powiatów będą dokonywać Wydziały Dróg Powiatowych w Bielsku i Cieszynie.“

Art. 15 (p. 3) postanawia, że „opłata od biletów (za przejazd pojazdem mechanicznym) nie będzie pobierana za przejazd w autobusach, kursujących w obrębie okręgu przemysłowego. Granice tego okręgu określi Śl. Rada Wojew.“

Ustawa weszła w życie z dniem 1 kwietnia br. z wyjątkiem art. 6 i 15, które wchodzi w życie z dniem 1 maja br.

Państwowy Fundusz Eksportowy. Ustawą z dnia 27 lutego 1931 r. utworzony został Państwowy Fundusz Eksportowy celem popierania wywozu wszelkiego rodzaju krajowych produktów rolnych i przemysłowych w drodze:

1. Udzielania poręki za zobowiązania instytucji, finansujących wywóz lub zajmujących się ubezpieczeniem kredytów wywozowych;

2. Udzielania poręki za wypłacalność eksportera i zagranicznego nabywcy towaru wobec banku, finansującego daną transakcję;

3. Udzielania poręki wobec poszczególnych eksporterów za wypłacalność zagranicznego nabywcy towaru z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność Skarbu Państwa w tym wypadku nie może przekraczać 50% wartości ceny sprzedanej wywożonego towaru;

4. Udzielania kredytu na cele produkcji eksportowej lub handlu wywozowego.

Art. 2. (1) Na rachunek Funduszu będą przekazywane:

1. Wpływy ze spłaty pożyczek, udzielonych przez Skarb Państwa instytucjom kredytowym na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 46, poz. 400), i ze spłaty procentów od tych pożyczek do łącznej wysokości 60.000.000 zł;

2. Udzielone Bankowi Gospodarstwa Krajowego z budżetu państwowego lokaty, których cele zostały już osiągnięte;

3. Kwoty, przewidziane przez ustawy, oraz

4. Procenty i ewentualne opłaty za udzielone gwarancje lub kredyty i inne dochody, nie pochodzące z funduszy państwowych.

(2) Dochody Funduszu będą używane na zwiększenie kapitału Funduszu.

Art. 3. (1) Skarb Państwa może przyjmować odpowiedzialność za poręki, udzielane przez Fundusz w zakresie form pomocy, przewidzianych w art. 1 niniejszej ustawy:

a) do wysokości 60.000.000 zł lub walut zagranicznych według parytetu złota, przed terminem wpływu kapitałów i procentów, określonych w punkcie 1 art. 2 niniejszej ustawy,

b) ponad wymienioną kwotę 60.000.000 zł lub w walutach zagranicznych według parytetu złota w miarę wpływu sum, określonych w punktach 2), 3) i 4), art. 2 niniejszej ustawy, w wysokości wpływu tychże sum.

(2). Straty, mogące wynikać z działalności, przewidzianych w art. 1, będą pokrywane z kapitału Funduszu.

(3) Kapitał Funduszu ustala się w ogólnej kwocie 150.000.000 zł.

Art. 4. Minister Skarbu przedkłada corocznie Sejmowi najpóźniej do dn. 1 marca każdego roku sprawozdanie z działalności Funduszu.

Art. 5. (1) Wysokość poręki lub kredytu dla transakcji, dotyczących poszczególnych artykułów wywozowych, ustali rozporządzenie wykonawcze.

(2) Rozporządzenie to określi również zasady i sposób zarządzania Funduszem, jakoteż sposoby lokowania zapasów kasowych Funduszu.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu i innym właściwym ministrom.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. (Dz. Ust. R. P. nr. 23 z dn. 19 marca 1931 r. poz. 135.)

Rozporządzenie o ochronie rynku pracy. Na podstawie rozp. Prez. R. P. z 4 czerwca 1927 (Dz. Ust. nr. 45, poz. 472) wprowadziła Rada Ministrów z mocą obowiązującą od dnia 6 kwietnia na całym obszarze Rzeczypospolitej dla przedsiębiorstw przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, bankowych, komunikacyjnych, przewozowych, leśnictwa i rolnictwa ograniczenia co do zatrudniania obcokrajowców. Zatrudnienie pracownika, nie będącego obywatelem Rzeczypospolitej, może mieć miejsce tylko za zezwoleniem właściwego wojewody. Co do pracowników, zajętych już w chwili wejścia w życie rozporządzenia, zezwolenie nie jest wymagane, należy jednak w ciągu 30 dni zawiadomić o zatrudnieniu takich cudzoziemców przy podaniu danych personalnych, przynależności państwowej, trwania czasu umowy i rodzaju zajęcia. Również zaprzestanie pracy przez cudzoziemskiego pracownika winno być zgłoszone.

Postanowienia umów międzynarodowych (a więc w pierwszym rzędzie Konwencji Genewskiej) nie zostają jednak w niczem ograniczone i o ile z postanowień tych wynikają dalej sięgające uprawnienia do zatrudnienia pracowników obcokrajowych, postanowienia rozporządzenia uprawnień tych nie dotyczą.

10-procentowy dodatek do podatków i opłat stempowych. W numerze 23 Dziennika Ustaw R. P. z 19. III. 1931 ogłoszone zostało pod poz. 138 rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do ustawy z dnia 12. II. 1931 o poborze dodatku 10% do podatku (GWG. nr. 5 str. 8).

10%-wy dodatek pobierany będzie równocześnie z uiszczeniem wymienionych wyżej danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę wzgl. odsetki za odroczenie. Obliczanie i pobór 10% dodatku uskutecznią będą organy, powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych. 10%-wy dodatek należy uiścić bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

2 Izba

W sprawie Wojewódzkiego Funduszu drogowego zwróciła się Izba handlowa tak do Sejmu Śląskiego przed uchwaleniem ustawy z przedstawieniem jej niekorzystnych stron dla

gospodarstwa — jakoteż i do Śląskiej Rady Wojewódzkiej po uchwaleniu ustawy z przedstawieniem niekorzystnych i wadliwych postanowień rozporządzenia wykonawczego, wyda-

niego przez Ministerstwo dla Państwowego Funduszu drogowego i z prośbą o odroczenie skonstruowania rozporządzenia wykonawczego dla Śląska w sposób uchylający możliwość szkód i nadużyć, wpływających z deregulowania ryczałtowego wymiaru opłat na Fundusz w państwowym rozporządzeniu wykonawczym.

Możliwości eksportowe do Indji Brytyjskich. W Izbie przejrzeć można sprawozdanie, dotyczące możliwości eksportowych do Indji Brytyjskich różnych towarów polskich, między innymi także wyrobów żelaznych i stalowych jak kopaczki, motyki, szpadle, łopaty, kosy, sierpy, młotki do tłuczenia kamieni, pilniki, piły, narzędzia rzemieślnicze, gwoździe (zwłaszcza mniejszych wymiarów), śruby do wkręcania w drzewo, mury i śruby, drut wszelkiego rodzaju,

siatki druciane, szkielety druciane do parasoli, dalej szkła, wyrobów włókienniczych, wyrobów drzewnych, papieru oraz różnych zabawek i galanterji. (L. 2054.)

Informacje o firmach.

W Izbie przejrzeć można wykaz upadłości i nadzorów sądowych firm niemieckich okręgu berlińskiego ogłoszonych w lutym 1931 r. (L. 2222/31.)

Godziny urzędowania Izby Handlowej.

Izba Handlowa komunikuje, iż z dniem 15 kwietnia br. obowiązywać będą nowe godziny urzędowania a mianowicie od godz. 8-mej do godz. 15-tej, w sobotę zaś od godz. 8-mej do godz. 13-tej.

Organizacja eksportu i importu

Wywóz węgla kamiennego w pierwszej połowie marca b. r. zmniejszył się o 24.000 t do 419.999 t (w stosunku do lutego b. r.). Na rynki konwencyjne wywieziono ogółem 120.00 t, na pozakonwencyjne 282.000 t. Przeciętna dzienna wysyłka węgla zagranicę zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o około 3000 t i wynosiła 35.000 t, w tem z rejonu górnośląskiego 30,5 tys. t, z dąbrowskiego około 4,5 tys. t.

Wywóz cynku i blachy cynkowej przez Gdynię. W miesiącu ubiegłym po raz pierwszy wywieziono przez Gdynię cynk i blachę cynkową i to w ilości około 300 wagonów. Poprzednio polski eksport tych artykułów był kierowany wyłącznie przez porty niemieckie.

Polsko-niemieckie stosunki handlowe. Według statystyki polskiej przywóz z Niemiec do Polski wynosił w roku ub. 605,7 milj. zł (1929: 850), wywóz zaś 626,6 (877) tak, iż saldo czynne na rzecz Polski wyraża się cyfrą blisko 21 milj. zł.

W najważniejszych grupach wywóz przedstawiał się następująco (w tys. zł):

	1929	1930
środki spożywcze	291.950	217.400
drzewo i wyroby drzewne	255.772	158.729
metale i wyroby metalowe, maszyny i aparaty	127.929	82.869
zwierzęta i produkty zwierzęce	54.428	53.110
paliwo i wytwory chemiczne	30.706	24.744
rośliny i ich części	35.861	23.846
tekstylja, odzież i konfekcja	47.388	22.917

Jak widać, wszystkie niemal grupy uległy silnemu zmniejszeniu, jedynie grupa „zwierzęta i produkty zwierzęce” utrzymała się na dotychczasowym poziomie, z czego należy wnioskować, że eksport tych artykułów posiada najlepsze widoki rozwoju.

Polsko-angielskie stosunki handlowe. W roku ubiegłym zajmowała Polska w imporcie Wielkiej Brytanji miejsce 25, w eksporcie zaś miejsce 37. Wywóz Polski do Anglii wyniósł 7.947.070 £. (w r. 1929 6.908.415, 1928 r. 5.781.343), przywóz stamtąd tylko 3.564.213 £. (1929 r. 4.504.771, 1928 r. 5.253.229); saldo czynne na korzyść Polski wyrażało się zatem cyfrą około 4,4 miljonów £. (wobec 2,4 w 1929 r. i 0,5 w 1928).

Jako najważniejsze pozycje przywozu do Wielkiej Brytanji statystyka brytyjska za rok 1930 wymienia jaja (1.580.326 £), drzewo tarte (973.614), cukier (319.275).

Według statystyki polskiej wywóz do Anglii wynosił 294.381.000 zł, przywóz zaś 177.876.000 zł, saldo czynne zatem 116,5 milj. zł (w 1929 r. 23,1). Wywóz obejmował głównie środki spożywcze (163,2 milj. zł), drewno i wyroby drzewne (72), materiały i wyroby włókiennicze (23,8), wyroby metalowe (16,2), paliwo (7,8), gumelastykę (4,4).

Wywóz bitego drobiu do Anglii. Pewna firma polska, trudniąca się tuczem, ubojem i chłodzeniem drobiu, rozpoczęła eksport indyków i gęsi w stanie bitym do Anglii.

Kalkulacja transakcji tej przedstawia się przy indykach jak następuje:

Przeciętna waga bita wynosi 4,5 kg, przeciętna cena uzyskana w Londynie 23,22 zł, koszt zakupu w kraju 8,55; na przygotowanie towaru wydaje się 35 gr, na opakowanie 17 gr, transport do Gdyni 57 gr, transport morski, komisowe itp. 2,78 zł; razem wydatki wynoszą zatem 12,42 zł; na jednej sztuce osiągnięto więc czysty zysk w wysokości 10,80 zł.

O wiele mniej korzystnie przedstawia się wywóz bitych gęsi, bo czysty zysk od jednej sztuki o wadze przeciętnej 4,5 kg wynosi tu tylko 3,37 zł.

Odbiorcy angielscy są bardzo zadowoleni z polskiego towaru i zapewniają, że również większe partie bitych kurcząt mogą łatwo znaleźć zbyt na rynku angielskim.

Eksport polski do Irlandji w r. 1930 objął towary wartości 50.456 £. W grę wchodziły: chmiel, cukier rafinowany, fajanse, naczynia żelazne i emaliowane, drzewo i wyroby drzewne, tekstylja, obuwie (przeważnie gumowe), papier do pakowania, parafina i t. d. Prócz tego Polska przywiozła 25.873 ctw bekonów (wartości £. 98.696) oraz masła 34 ctw. (wartości £. 233).

Obroty handlowe polsko-węgierskie w r. 1930. W imporcie Węgier stoi Polska na ósmym miejscu (wartość 30.243 tys. pengö — 3,64% całego importu węgierskiego). W roku 1920 import z Polski wyniósł 50.965 tys. pengö (4,79% całego importu).

W eksporcie Węgier zajmuje Polska 14-te miejsce (wartość 11.259 tys. pengö — 1,2% całego eksportu — w r. 1929 wartość 17.434 tys. pengö — 1,7% całego importu).

Według statystyki węgierskiej saldo obrotów handlowych było aktywne dla Polski i wynosiło w 1930 r. 18.931 tys. pengö — w 1929 r. 33.488 tys. pengö.

Wywóz na Bliski Wschód. Co więcej się polskiego wywozu do krajów średnioeuropejskich w ostatnich czasach, które było wynikiem kryzysu gospodarczego, jak również

zarządzeń protekcjonistycznych tych krajów, skłoniło polskie sfery eksportowe do skierowania większej uwagi na zamorskie rynki zbytu. Tu wchodzi przede wszystkim w rachubę kraje Bliskiego Wschodu, w pierwszym rzędzie Palestyna, Syria i Irak.

Według danych Państwowego Instytutu Eksportowego polski wywóz do Palestyny w ubiegłym roku wynosił blisko 2,8 milj. zł (1927: 769.000 zł), co przy wwozie w wysokości 536.000 zł oznacza 2,2 milj. zł. Obecnie wywozi Polska do Palestyny głównie wyroby przemysłowe, jak wynika z następującego zestawienia za rok 1930 (w tys. zł):

Metale i wyroby metalowe 731, wyroby włókiennicze 671, drzewo i wyroby z drzewa 403, środki spożywcze 303, książki 151, produkty zwierzęce 137, odzież i konfekcja 55, wyroby szklane 48, inne materiały 285. Należy zaznaczyć, że w 1930 r. po raz pierwszy wywieziono do Palestyny cukier, skrzynie drewniane, podkłady kolejowe, zboże i mąkę żytnią oraz artykuły chemiczne i kosmetyczne.

Polski wywóz do Syrii wynosił w r. 1930 około 2 milj. zł (w 1927 r. 527.000 zł), podczas gdy przywóz stamtąd tylko 23.000 zł. Wywóz obejmował (w tys. zł):

Cukier 655, wyroby gumowe 491, wyroby włókiennicze 346, żelazo i rury 221, drzewo 142, cement 26, inne towary 73.

Polski wywóz do Iraku, na który głównie składały się rury żelazne, naczynia emaliowane, tekstylia, drzewo budowlane i meble gięte, posuwał się w ostatnich latach po linii zniżkowej; wartość jego bowiem w latach 1927—30 wynosiła (w tys. zł) 203 : 230 : 158 : 78. Przywóz stamtąd w roku ubiegłym ustał całkowicie.

Wymiana towarów z Dalekim Wschodem. Polski wywóz do Chin, Japonii i Indii Brytyjskich wynosił w r. 1930 około 33 milj. zł wobec 35 w roku poprzednim. Na Chiny przypada 13,2 milj. zł (1929: 16,4), Japonia 11,6 (15,4) i Indie Brytyjskie 8,1 (3,1). Przywóz z tych krajów osiągnął w roku ub. 70 milj. zł (1929: 86); z tego przypada na Indie Brytyjskie 64,7 milj. zł (84,9).

Polsko-rosyjskie stosunki handlowe. Według danych polsko-rosyjskiej Izby Handlowej w Warszawie, polski wywóz do

Rosji wynosił w 1930 r. około 391.000 t wartości 128,9 milj. zł, przywóz zaś 147.600 t wartości 45,8 milj. zł, co zatem oznacza saldo czynne na korzyść Polski w wysokości 83 milj. zł; (1929 : 41). W roku 1927 i 1928 saldo było bierne w wysokości po 55 milj. zł. Czynność salda w ostatnich dwu latach opiera się wyłącznie na wzmożonym wywozie żelaza i cynku oraz wyrobów z nich (w 1930 r. wynosiła wartość wywozu tych artykułów 117,3 milj. zł).

Oprócz wyrobów tych wywóz w roku ubiegłym obejmował następujące ilości towarów (w milionach zł):

Wyroby włókiennicze 2,4, wytwory chemiczne 2,4, rośliny i ich części 2, środki spożywcze 2, paliwo, asfalt i ropa 1, maszyny i aparaty 0,7; w mniejszych ilościach wywieziono odzież i konfekcję, przybory szkolne i środki naukowe, książki, pisma i obrazy, papier i wyroby z niego, materiały budowlane i wyroby ceramiczne, produkty zwierzęce, klej stolarski i t. d.

Przywóz z Rosji kształtował się następująco (w milj. złotych):

Środki spożywcze i używki (głównie ryby i tytoń surowy) 17, minerały i wytwory z nich 8,5, wyroby gumowe (kaszki) 5,3, produkty zwierzęce 3,7, drzewo i wyroby drzewne 2,5, chemikalia 1,1.

Polski węgiel dla Brazylii. W połowie marca br. opuścił port w Gdyni parowiec grecki z ładunkiem 6200 t węgla polskiego, przeznaczonego dla Brazylii.

Możliwości zbytu w Ameryce Północnej. W Izbie przejrzyć można szczegółowe sprawozdanie, dotyczące możliwości zbytu w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Sprawozdanie zawiera charakterystykę ogólną rynku północno-amerykańskiego, dane dotyczące produkcji miejscowej i statystykę przywozu od roku 1925—1929, ustawodawstwo celne, ceny miejscowe, czas zakupów i warunki dostawy i płatności. Ponadto zawiera sprawozdanie informacje co do marek już wyrobionych, wskazówki odnośnych środków propagandy oraz listę firm importujących.

(Bliższe szczegóły w biurze Izby przy powołaniu się na L. 2053/31).

Traktaty

Czechosłowacko-niemiecki układ węglowy został podpisany w Berlinie dnia 6 marca br. Zastąpi on obowiązujące do dnia 1 kwietnia br. prowizorium. Układ zawarto do 31-go marca 1932 r. z możliwością automatycznego przedłużania. Przyznaje on Niemcom kontyngent importowy 115 tys. t węgla kamiennego miesięcznie, zaś Czechosłowacji 230 tys. ton węgla brunatnego miesięcznie.

Niemieckie sfery gospodarcze uważają ten układ za korzystniejszy od dotychczasowego prowizorium.

Porozumienie celne niemiecko-austrjackie nastąpiło w formie wymiany not między obu państwami. Noty stwierdzają postanowienie obu państw zawarcia unii celnej. Protokół odnośny zapowiada zawarcie traktatu z ważnością 3-letnią. Ma być równocześnie opracowana wspólna ustawa i taryfa celna, oraz ma nastąpić nowe uregulowanie spraw weterynaryjnych, komunikacyjnych i transportowych. Traktat ma zawierać zniesienie wszelkich zakazów przywozu i wywozu w obrocie między obu państwami, oraz postanowienia, regulujące prawa osób fizycznych i prawnych i t. p.

Zasadniczą treścią traktatu ma być zniesienie ceł w obrocie między obu krajami (z ewent. wprowadzeniem nielicznych ceł wewnętrznych) i uzgodnienie ich polityki handlowej wobec państw trzecich. Zasadniczo każde z państw ma utrzymać prawo zawierania indywidualnych traktatów handlowych, z zastrzeżeniem jednak, że nie będą one sprzeczne z interesami drugiej strony, przyczem przewidziane jest też zawieranie traktatów wspólnych. Obowiązujące obecnie oba kraje traktaty mają być naczas uzgodnione z mającym się zawrzeć traktatem unii.

Anglia wobec unii celnej austro-niemieckiej. Fakt zawarcia umowy austriacko-niemieckiej spotkał się w Anglii z oceną obiektywną. „The Economist” podkreśla, iż pakt ten może stać się istotnie podstawą zbliżenia gospodarczego państw europejskich, o ile przy wykonaniu jego zostaną zrealizowane warunki, umożliwiające innym państwom przystąpienie do niego, w szczególności, jeśli zostanie ustalona wspólna niska taryfa celna. Gdyby jednak miała pozostać dla obszaru przyszłej unii w zastosowaniu wysoka taryfa celna niemiecka, wówczas pakt nie odegrałby roli zbliżającej,

przeciwnie, wpłynąłby niekorzystnie na możliwość dalszej realizacji zbliżenia gospodarczego i wówczas możnaby przyjąć za pewnik, że pakt miał na celu przede wszystkim zbli-

żenie polityczne. Na ten wypadek zastrzeżenia, jakie podnoszą przeciw paktowi Francja i Czechosłowacja, zostałyby i ze strony angielskiej uznane za uzasadnione.

Przegląd gospodarczy

Krajowy

Gospodarcze położenie w Gdyni. W czasie od 1 stycznia 1930 do 1 marca 1931 r. liczba przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych znacznie się podniosła, jak wykazuje następujące zestawienie:

	Przedsiębiorstwa		
	przemysłowe	handlowe	liczba ogólna
1 stycznia 1930	116	237	353
1 marca 1931	209	717	926

Zakłady przemysłowe są zakrojone po większej części na małą skalę. To samo odnosi się do przedsiębiorstw handlowych, z których tylko 5 należy do pierwszej kategorii podatkowej a 176 do drugiej.

Kredyty udzielane w roku ubiegłym firmom gdyńskim wynosiły około 3,5 mili. zł, z czego 1 mili. wyasygnował Bank Gospodarstwa Krajowego a mniej więcej tę samą sumę kasy spółdzielcze.

Położenie gospodarcze w Gdyni znamionuje fakt, że w roku ubiegłym zaległości podatkowe powiększyły się do 2 mili. zł, które po większej części będą umarzane lub odraczone.

Hutnictwo żelazne w lutym b. r. Według sprawozdania Związku Polskich Hut Żelaznych, produkcja hutnicza w lutym b. r. osiągnęła dość znaczny wzrost i przedstawiała się w poszczególnych działach w tonach następująco (cyfry w nawiasie za styczniem): wielkie piece 35.452 (32.292), stalownie 98.674 (91.479), walcownie 69.061 (62.588), rurkownie 4.889 (5.098). Jak widzimy z powyższego zestawienia, wytwórczość wielkich pieców zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 9,79% — stalowni o 8,87% — walcowni o 10,34%, natomiast produkcja rurkowni spadła o 4,10%. Jeśli chodzi jednak o porównanie z lutym ub. r., to produkcja w dziale wielkich pieców obniżyła się w lutym b. r. o 23,96%, w stalowniach o 9,85%, w walcowniach o 17,50% i rurkowniach o 38,89%. Ogólna wysokość zamówień, oddanych hutom do wykonania przez Syndykat Polskich Hut Żelaznych, wynosiła 18.906 t, wobec 43.008 t w styczniu b. r., zmniejszyła się więc o 24.102 tonny, czyli o 56,04%. Tak znaczne zmniejszenie się zamówień tłumaczy się spadkiem zleceń rządowych o 27,268 t. Eksport wytworów walcownianych zwiększył się o 1.563 t, czyli o 5,81%, osiągając w lutym b. r. 28.483 t. Oprócz wyrobów walcownianych wywieziono 3.448 t rur spawanych i ciągnionych oraz ich części, czyli o 45,61% więcej niż w miesiącu poprzednim i 13 t przewodów rurowych (tyle, co w styczniu). Ogólna liczba robotników, zatrudnionych w polskich hutach żelaznych, wynosiła z końcem lutego 39.088 wobec 40.023 osób w końcu stycznia b. r., zmniejszyła się więc o 935 osób. Przyczyn wzrostu wytwórczości należy szukać w zamówieniach rządowych

(30.755 t), uzyskanych jeszcze w styczniu b. r. oraz w zawarciu transakcyj na dostawę żelaza do Z. S. S. R. (87.000 t) z 3 miesięcznym terminem wykonania.

Wydobycie ropy w Polsce w lutym br. wyniosło 181 cystern brutto (w grudniu ub. roku 184 cyst., w styczniu br. 179 cyst.).

Kryzys w przemyśle ceramicznym. Zastój w ruchu budowlanym w roku ubiegłym znacznie zaostrzył przesilenie w przemyśle ceramicznym. Około 700 zakładów zostało unieruchomionych. W roku bieżącym należy się liczyć z zawieszeniem pracy w dalszych zakładach.

Polska posiada okrągło 1000 cegielń z piecami Hofmana i mniej więcej tyle cegielń ze zwykłymi piecami połowemi. Z tych 2000 było nieczynnych w ostatnich dwóch latach (około 600 zakładów). Produkcją cegieł łącznie z podobnymi wyrobami, przeliczonemi na cegły, spadła z 1800 milionów sztuk w 1929 r. na 1 miliard sztuk w 1930 r.

Zdolność produkcyjną wykorzystano w r. 1929 w 60%, w 1930 r. natomiast tylko w 30%; w roku bieżącym należy się liczyć z dalszym spadkiem aż do 15%.

Ceny cegieł obniżyły się w roku 1930 w porównaniu do roku poprzedniego o 30%.

Kartel przedziałniczy. Polskie przedziałnie wyrabiające przedzę czesaną na wzór angielski zrzeszyły się w kartelu. Na zebraniu konstytucyjnym uchwalono podwyżkę cen wszystkich gatunków przedzy o 11 cts za kg. Gatunki standardowe idą zatem na rynek po cenie 90 do 130 cts. Dalsze ukształtowanie cen ma być dostosowane do wyników londyńskich aukcyj wełny.

Kartel obejmuje około 50.000 wrzecion, których tygodniowa produkcja wynosi 50.000 kg przedzy.

Polski handel zagraniczny w roku 1930 wykazuje w imporcie 2246 mili. zł, w eksporcie 2433,2 mili. zł.

W poprzednich latach przedstawiał się następująco (w milionach złotych):

rok	import	eksport
1926	1.540,7	2.245,8
1927	2.892,0	2.514,7
1928	3.362,2	2.508,0
1929	3.111,0	2.813,4

Upadłości w Polsce w styczniu br. było 63, w czym 15 firm przemysłowych, 47 handlowych i 1 kredytowa. W 1930 r. ilość upadłości osiągnęła 815 (w 1929 r. 516, w 1928 r. 288).

Zagraniczny

Rosja

Górnictwo węglowe Rosji w roku gospodarczym 1929—1930. Sytuacja górnictwa węglowego w Rosji w roku gospodarczym 1929—1930 czyli drugim roku t. zw. planu 5-letniego przedstawia się nast:

Szybkie uprzemysłowienie kraju stworzyło stały wzrastający popyt na węgiel przemysłowy, którego nie zdołały zaspokoić wskutek utrudnionego wydobycia kopalnie krajowe, w wyniku czego, kraj odczuwał ciągle pewien niedobór węglowy, tembardziej, że nie dopisywały również środki prze-

wozowe. Aby zaspokoić zapotrzebowanie przemysłów podstawowych. Rząd Sowiecki planował podnieść wydobycie węgla z 39,800 tys. ton w roku 1928—1929 do 52,500 tys. ton w roku sprawozdawczym, jednakowoż, niezależnie od wpływów sezonowych, wydobycie doznawało znacznych wahań w ciągu całego roku. Najwyższe wydobycie zanotowano w marcu 1930 r. (około 4,700 tys. ton), jednakowoż w II połowie roku gospodarczego wydobycie zaczęło spadać i we wrześniu wynosiło zaledwie około 1/3 wydobycia marcowego. W ten sposób roczne wydobycie wzrosło do 46,651 tys. ton, przy czym największym wzrostem odznacza się zagłębie donieckie z cyfrą 35,781 tys. ton (30,732 tys. ton); z innych zagłębi zagłębie moskiewskie wydobyło 1,698 tys. ton (1,261 tys. t), uralskie 2,335 tys. t (2,096 tys. t), syberyjskie 4,552 tys. ton (3,682 tys. t), centralno-azjatyckie 447 tys. t (356 tys. t), daleko-wschodnie 1,740 tys. t (1,454 tys. t) i Kaukaz 98 tys. t (77 tys. t).

Głównym powodem nieosiągnięcia preliminowanych w planie gospodarczym cyfr był brak robotników, gdyż robotnik sowiecki jedynie w 57% jest stałym mieszkańcem danego zagłębia, natomiast reszta robotników ma zwyczaj stałego wędrowania w poszukiwaniu lepszych warunków płac, mieszkaniowych i żywnościowych tak np. w donieckim zagłębiu około 40,000 ludzi, przeważnie rełaczy, opuściło miejsce pracy na początku roku gospodarczego. Podobna sytuacja była w innych zagłębiach, do tego stopnia, że więcej ludzi odchodziło, niż przychodziło nowych. Szczególnie odczuwano brak robotników wykwalifikowanych. Postępy mechanizacji były duże, gdyż ogólna cyfra wydobycia zmechanizowanego wzrosła dla całego państwa do 42,5% (30,7%), zaś w zagłębiu donieckim do 49,5% (35,1%), płace stale wzrastały, przy czym około 3/5 kosztów produkcji pochłaniały płace robotnicze. Według przewidywań władz bolszewickich mechanizacja zmniejszałaby koszty produkcji o 6,5%, jednakże rzeczywista zmniejsza kosztów wyrażała się tylko sumą 1,8%. Aby poprawić sytuację, rząd sowietów postanowił podnieść wydobycie w ostatnim kwartale roku 1930 z 17 milj. do 21 milj. ton i wprowadził dekret z października 1930 r., mający na celu zahamowanie emigracji robotniczej. W tymże samym czasie wstawiono 250 milj. rubli do nowego budżetu na budowę

mieszkań robotniczych. Mimo to i nawet prasa bolszewicka wątpi, czy wszystkie te środki przyniosą większą poprawę.

Niezależnie od braku węgla na własne potrzeby, rząd sowiecki forsował wywóz swego węgla, przyczem pośród swych odbiorców liczył oprócz Grecji, Turcji i Francji także i tak odległe kraje jak: Kanadę i Stany Zjednoczone. Z tego powodu Stany Zjednoczone i Kanada wprowadziły zakaz przywozu węgla rosyjskiego, jednakowoż w Stanach Zjednoczonych zakaz został zniesiony.

Szwecja

Obroty towarzystwa handlu rudą „Grängers-Berg Oseelöund w roku 1930.

Obroty wyżej wymienionego Towarzystwa, które jest głównym producentem rud żelaznych w Szwecji i posiada pozatem i szereg innych przedsiębiorstw, wynosiły w roku 1930 — 30.944.405 kor. (30.181.087 k. w roku 1929), ogólne wydatki w tymże czasie wzrosły do 10.530.429 (9.836.586 k.) pozwalając tem samem na osiągnięcie czystej nadwyżki 20.413.976 k. (20.344.501 k.), czyli łącznie z przeniesioną kwotą nadwyżki z roku poprzedniego 26.950.286 k. Wskutek tego spółka ma zamiar wypłacić 12% dywidendy, pozatem ulokować 6 milj. koron na specjalnym funduszu dywidendowym, przenosząc sumę 6.670.286 na rok następny. Kopalnie należące do Spółki Grängers-Berg wydobyły 1.420.142 ton rud, z których 1.186.634 t. zostało przesłanych do portu celem wywozu zagranicę. Kopalnie w Kirunavaara wydobyły w roku gospodarczym 1930 — 5.742.668 ton, (5.439.382 t) rudy żelaznej i kopalnie w Luossavaara 270.592 t, kopalnie Malmberg 1.823.093 t, wysoko procentowych i 287.039 nisko procentowych (1.691.743 wys. proc. ton rud i 261.854 nisko proc.). Ogółem wydobycie rud eksportowych z wszelkich kopalń i prażalni wynosiło 8.028.027 t, (7.644.472 t). Wysyłki z portu Narvik równały się 5.400.392 t, zaś z Lulea 2.027.403 t, (w roku ubiegłym 5.532.328 t, i L. 1.220.212 t). Do tego należy dodać, że pierwsza ze Spółek, należących do koncernu, posiada znaczne udziały w różnych spółkach górniczych w Afryce Północnej, które wydobywają rudy żelazne.

Wystawy i Targi

Drugí Targ Katowicki odbędzie się, jak już donosiliśmy, w czasie od 22 maja do 8 czerwca br. na terenach wystawowych przy parku Kościuszki. Dotychczas wpłynęły zgłoszenia firm meblowych, włókienniczych, budowlanych, technicznych, przemysłów ludowych, radjoprzętu, galanterji itp.

Informacji udziela Śląskie Tow. Wystaw i Propagandy Gospodarczej (Katowice, Stawowa 14).

Wystawy i Targi. W czasie od 2—7 czerwca br. odbędzie się wystawa rolnicza w Hannoverze; wystawą obejmie również działy: hodowli bydła, maszyn rolniczych, budownictwa wiejskiego i przemysłu rolniczo-chemicznego.

Od 8 do 22 kwietnia br. odbędą się Międzynarodowe Targi w Brukseli. Legitymacje na powyższe targi można otrzymać od p. inż. Paul de Maen, Warszawa, Al. Jerozolimskie 26.

Udział Polski w Targach Paryskich i Kolonjalnej Wystawie Międzynarodowej. W maju bieżącego roku odbędą się

2 pokazy interesujące świat handlowy i gospodarczy, a mianowicie od 9—25 maja Powszechne Międzynarodowe Targi Paryskie, obejmujące eksponaty z dziedziny mechaniki, techniki, elektryczności, odlewnictwa, budownictwa i maszyn rolniczych oraz otwierająca się w tymże miesiącu Międzynarodowa Wystawa Kolonjalna w Paryżu, która ma trwać do października br.

Z tego powodu Izba Handlowa w Paryżu urzędująca w dniu 22 maja o godz. 17-tej przyjęcie w swych salach przy Avenue de Friedland 27, dla przedstawicieli Izb Handlowych i Organizacji Gospodarczych całego świata.

W związku z tem otrzymała tu Izba od Prezesa Izby Handlowej w Paryżu p. Andrzeja Baudet list, zapraszający przedstawicieli sfer gospodarczych jej okręgu do wzięcia udziału w wymienionem przyjęciu.

Osoby chcące uczestniczyć w przyjęciu Izby Paryskiej winny otrzymać specjalny list od Izby Handlowej w Katowicach, którym się będą legitymowały w Izbie Paryskiej jako zaproszone przez p. Baudet.

W tym celu zainteresowani winni podać Izbie Handlowej nazwę przedsiębiorstwa, adres oraz imię i nazwisko ew. delegata na piśmie lub ustnie w biurze Izby, Plac Wolności 8.

I piętro, aby otrzymać list polecający do Izby Handlowej w Paryżu.

Rynki i ceny

Z rynku produktów węglpochodnych. (Sprawozdanie marcowe). Ogólna depresja gospodarcza nie pozwoliła i w miesiącu sprawozdawczym na znaczniejsze ożywienie się koniunktury w przemyśle produktów węglpochodnych.

Jak zwykle w tej porze roku, ujawniło się już co prawda pewne wzmocnienie się popytu na smołę preparowaną i pak do wyrobu tektur smołowcowych. Przemysł tych tektur, które w przeważnej części był przez całą zimę prawie zupełnie nieczynny, z konieczności przystąpić musiał do wznowienia swej produkcji, chociaż narazie jeszcze w rozmiarach znacznie ograniczonych. Wobec dotychczas zupełnie jeszcze niewyjaśnionej sytuacji odnośnie tegorocznego rozwoju naszego ruchu budowlanego, zamówienia ze strony wspomnianego przemysłu tektur smołowcowych następują bardzo jeszcze ostrożnie i wyłącznie w granicach najpilniejszego faktycznego zapotrzebowania. Zbyt paku do wyrobu brykietów węglowych poruszał się w rozmiarach normalnych.

Ponieważ zakłady impregnacyjne nie podjęły jeszcze swych czynności, ograniczał się także zbyt olei smołowcowych do zupełnie dorywczych i małych tylko ilości.

W zakresie uszlachetnionych produktów węglpochodnych, jedynie zbyt naftalinu czystego kształtował się względnie zadowalająco. Całą produkcję naftalinu surowego prasowanego, wobec zupełnego braku zbytu tak w kraju jak i zagranicą, trzeba było nadal magazynować. Zapasy tego produktu osiągnęły wskutek tego cyfry nienotowane jeszcze w żadnym z lat ubiegłych. Zauważone już w ub. miesiącu pewne ożywienie się zbytu krezoli i fenolu na eksport utrzymało się również w marcu, nie przekraczając nadal nawet 50% bieżącej produkcji tych artykułów. Zastój w zbycie zasad pirydynowych, antracenu, żywic kumaronowych itd. trwa nadal.

W związku ze wzmagającym się ruchem samochodowym, oraz wzrostem zapotrzebowania paliw motorowych do robót rolnych nastąpił w marcu jak zwykle w tej porze roku pewien wzrost zbytu benzolu motorowego, tak w kraju, jak i zagranicą. Nagromadzone w miesiącach zimowych zapasy są jeszcze naturalnie znaczne. Zbyt czystych produktów benzolowych i toluolu dla przemysłu chemicznego kształtował się normalnie.

Wobec wstrzymywanego przez rolnictwo krajowe, aż do ostatniej chwili przed rozpoczęciem wiosennych robót rolnych zapotrzebowania na siarczan amonu, ożywił się z konieczności znacznie zbyt tego produktu w kraju. Z powodu ciężkiego położenia rolnictwa, rozmiary tego zbytu pozostały jednak naturalnie znacznie w tyle za odnośnymi cyframi lat ubiegłych. Na eksport wywieziono w marcu tylko stosunkowo niewielkie partje,

Czechosłowacki i austriacki rynek mięsny w czasie od 11—17 marca wykazuje import 181 sztuk bydła rogatego z Polski na targ w Pradze. Do centralnej rzeźni miejskiej w Pradze przywieziono z Polski 294 szt. bydła rogatego, 143 ćwierci wołowiny, 1296 świń bitych, 631 bitych cieląt, 145 kg cieleciny, 3379 kg innych gatunków mięsa.

Do Wiednia przywieziono dnia 17 marca br. 14.530 sztuk świń mięsnych, w tem z Polski 5905. Bitych świń mięsnych dowieziono w ciągu tygodnia 13 wagonów, w tem 5 z Polski, koni rzeźnych 355 (z Polski 171).

Informacje o rynku angielskim. P. I. E. zwraca uwagę, że szereg firm polskich zwraca się o informacje co do rynku angielskiego do ambasady angielskiej w Warszawie, która kieruje interesentów do radcy handlowego przy ambasadzie polskiej w Londynie, a ten przekazuje odnośne zapytania do delegata P. I. E. w Londynie. Dla uniknięcia straty czasu winny zainteresowane polskie firmy zwracać się wprost do delegatury Instytutu (adres: Delegate of The Polish State Export Institute, 12 York Buildings Adelphi, London W. C. Z.). (P. I. E.)

Zniżka cen cementu. Podwarszawskie fabryki cementu obniżyły, przy dostawie cementu w beczkach zawierających 200 kg, cenę krajową na 24,50 zł (o 7%), w beczkach 180 kilogramowych na 22,95 zł (o 9%), w workach 50 kilogramowych na 5,57 zł (o 12%). Hurtownikom przyznaje się prócz tego specjalny rabat w wysokości 3 zł od tonny przy odbiorze minimalnej ilości rocznej.

Przetargi

Przetarg na budowę dróg państwowych.

Państwowy Fundusz Drogowy ogłosił na dzień 30 kwietnia rb. o godz. 12 przetarg publiczny na budowę około 450 km trwałych nawierzchni na drogach państwowych. Oferty składać należy w Ministerstwie Robót Publicznych w kancelarii Wydziału XI. Warszawa, Kredytowa 9, pokój nr. 150, do godz. 11-tej dnia 30 bm.

Warunki ogólne, techniczne, finansowe, wykaz odcinków dróg, mapka przystosowania dróg w łukach do ruchu samochodowego oraz różne druki i formularze w Izbie z powołaniem się na liczbę 2526/31.

Cennik materiałów budowlanych za miesiąc marzec 1931 r. ustalony przez Komisję Cennikową materiałów budowlanych w dniu 2 kwietnia 1931 r.

L.p.	Materiały murarskie	Za jednostkę wagi, miary itp.	Marzec	
			na składzie lub wagonie	Cena w zł
1	Cegła zwyczajna palona	1000 szt.	47,00	52,00
2	Cegła szamot. kraj. 32/33 SK.	1 tona	160,00	
3	Cegła sufitowa 25×15×10 (Kleina)	1000 szt.	120,00	
4	Cegła sufitowa 25×33×15 (Ackerm.)	"	325,00	
5	Cegła pustakowa	"	60,00	70,00
6	Cegła pustakowa porowata	"	—	
7	Cegła ostropalona sort. oblicówka	"	65,00	80,00
8	Zwir rzeczny	1 tona	7,50	7,70
9	Piasek rzeczny	"	8,80	
10	Piasek kopalny	m ³	6,00	7,00
11	Żużel wysokopiec. łamany a) podkład.	1 tona	6,00	
	b) szuter	"	7,50	
	c) grysik	"	6,50	
12	Wapno palone, zależnie od jakości	100 kg	3,20	4,00
13	Wapno gaszone	m ³	35,00	
14	Cement w beczkach	100 kg	9,60	10,50
15	Gips murarski w workach	"	6,50	7,50
16	Gips sztukatorski a) harceński	"	15,50	
	b) alabastr. kraj	"	—	
17	Mały trzcinow	m ²	0,20	
18	Gwoździe do trzcinowania 25×25	1 kg	1,00	1,30
19	Drut do trzcinow. żarz. 1 mm przekr	"	1,30	1,40
20	Drut żelazny 5 i 6 mm w kręg. niez.	100 kg	80,00	
21	Żelazo do betonu, składowe, cena zas.	1 tona	445,00	
22	Żelazo prof. do nr. 24 skład., cena zas.	"	445,00	
23	Żelazo profil. ponad nr. 24	"	505,00	
24	Walcówka w wiązkach, cena zas.	"	470,00	
25	Bednarka w wiązkach, cena zas.	"	535,00	
26	Zaprawa fasadowa „Terrabona“	100 kg	—	
27	Asfaltowa papa izolacyjna	1 m ²	2,00	

L.p.	Materiały dekararskie	Za jednostkę wagi, miary itp.	Marzec	
			na składzie lub wagonie	Cena w zł
1	Blacha cynkowa	1 kg	—	
2	Papa nr. 200	7 m ²	4,20	
3	Papa nr. 150	"	4,90	
4	Papa nr. 125	"	5,60	
5	Papa nr. 100	"	6,30	
6	Papa nr. 80	"	7,35	
7	Dachówka karpiówka I. kl.	1000 szt.	—	
8	Dachówka kliny	1 szt.	—	
9	Gąsior dachówkowy maszynowy	"	—	
10	Gwoździe papowe	1 kg	1,00	1,30
11	Smola gazowa preparowana	100 kg	27,00	
12	Asfalt krajowy (sztuczny)	"	25,00	
13	Gudron krajowy	"	32,00	35,00
14	Lepnik krajowy	"	30,00	
15	Karbolineum	"	45,00	
16	Kit do papy	"	60,00	
17	Kit do rur i muf	"	34,00	
18	Dachówka cement., 22 szt. na 1 m ²	1000 szt.	215,00	
19	Gąsior cementowy	1 szt.	1,15	

L.p.	Materiały ciesielskie	Za jednostkę wagi, miary itp.	Marzec	
			na składzie lub wagonie	Cena w zł
1	Belki sosnowe do 6 m. dług.	1 m ³	75,00	100,00
2	Deski sosnowe 40 i 50 mm.	"	70,00	80,00
3	Kantówka sosnowa wiąz.	"	65,00	80,00
4	Deski podłog. sosn. hebl. i szpunt. 30 mm	"	110,00	125,00
5	Legary 10×10	"	65,00	70,00
6	Łaty 4×6	"	85,00	100,00
7	Szałówka	"	55,00	65,00
8	Listwa podłog. miękka 3 cal.	1 mb.	0,40	0,50
9	Deszczulki dęb. parkiet. I. kl.	1 m ²	13,00	14,00
10	Deszczulki bukowe I kl.	"	11,00	12,00
11	Dragowina do robót beton.	1 m ³	40,00	45,00

L.p.	Materiały kanalizacyjne	Za jednostkę wagi, miary itp.	Marzec	
			na składzie lub wagonie	Cena w zł
1	Dreny (sączki) 2 calowe	1000 szt.	75,00	
2	Dreny (sączki) 3 calowe	"	150,00	
3	Dreny (sączki) 4 calowe	"	240,00	
4	Rury kamionkowe 100 mm.	1 mb.	6,00	
5	Rury kamionkowe 150 mm.	"	8,80	
6	Rury kamionkowe 200 mm.	"	12,75	
7	Rury cementowe 150 mm.	"	4,00	4,25
8	Rury cementowe 200 mm.	"	5,25	
9	Rury cementowe 300 mm.	"	8,00	
10	Rury żelazne, lane, asfaltowane	1 kg	0,70	
11	Rury ołowiane	"	1,80	

L.p.	R ó ż n e	Za jednostkę wagi, miary itp.	Marzec	
			na składzie lub wagonie	Cena w zł
1	Kafle I. kl. polewane	1 szt.	1,15	
2	Kafle I. kl. kolor.	"	1,15	
3	Kafle szmelcowane	"	—	
4	Kwadrately	"	—	
5	Narożniki	"	2,15	
6	Posadzka kamionkowa	1 m ²	17,00	21,00
7	Płyty okładz. glazur.	"	18,00	22,00
8	Oszklenie szkłem zwykł. piotr. gr. 2 mm	"	7,80	
9	Szkło 4/4 III.	"	5,30	
10	Gwoździe zwyczajne	1 kg	0,90	
11	Kreda szlamowa	"	0,10	0,12
12	Klej stolarski	"	2,30	2,50

Materiały brukarskie

Wobec braku transakcyj niema notowań

Rejestr sądowy

V. N. Sa/31.

Uchwała. W sprawie upadłościowej odnośnie do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „Technopol” Towarzystwo Techniczno-Handlowe w Katowicach, gdy wydział wierzyteli oświadczył się przychylnie względem dolecenia ugodowego upadłej dłużniczki, wyznacza się termin ugody na dzień 28 kwietnia 1931 r. o godz. 10 w podpisanym Sądzie Grodzkim, pokój 58. Dołączenie ugodowe i oświadczenie wydziału wierzyteli są wyłożone w sekretariacie Sądu upadłościowego pokój 87 do wglądu przez interesowanych.

Katowice, dnia 31 marca 1931 r.

Sąd Grodzki, Oddział V.

W rejestrze handlowym B. Nr. 30 przy firmie: H. Koetz następca, spółka akcyjna fabryka maszyn i kotłów parowych, H. Koetz Nachf. A.-G. Maschinen u. Dampfkesselfabrik w Mikołowie wpisano dnia 21 marca 1931 r. co następuje:

Karol Büschel z powodu choroby ustąpił z zarządu, a uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 22 stycznia 1931 r. ustanowiono w myśl § 248 Kodeksu Handl. na jego miejsce radcę górniczego Waltera Ritschela z Mikołowa zastępcą członka zarządu na czas do 31 grudnia 1931 r.

Sąd Grodzki w Mikołowie.

W rejestrze handlowym oddział A. pozycja 190 wpisano dnia 28 lutego 1931 r. firmę: „Kardynał” Fabryka Kawy Słodowej, właśc. Kinga Deny Ochojec-Piotrowice. Właścicielem jest Kinga Deny z domu Wilimowska z Katowic.

Sąd Grodzki w Mikołowie.

W rejestrze handlowym oddział B. Nr. 50 przy firmie: „Orzesze” Górnośląski Przemysł Szklany, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Orzeszu, wpisano dnia 27 marca 1931 r. co następuje: Bronisław Polski w Katowicach, Dr. Stefan Dzużyński w Mikołowie i Robert Horak z Orzesza z zarządu ustąpili a w miejsce ich wybrani zostali Tadeusz Maciejewski, i Herman Salamończyk obaj z Orzesza.

Sąd Grodzki w Mikołowie.

Ogłoszenie.

W tutejszym rejestrze handlowym Oddział B firmy A. Kontnowski, Sp. z ogr. por. w Żorach wpisano dnia 10 lutego 1931 r. co następuje:

Spółka jest uchwałą z dnia 14 maja 1930 r. rozwiązana. Likwidatorem spółki jest Anna Kotzurek z Żor.

Żory, dnia 10 lutego 1931 r.

Sąd Grodzki.

V. N. 47a/30.

Postępowanie upadłościowe do majątku Spółki z ogr. odp. E. Brieger & Co. w Katowicach, ul. Gliwicka 10 zastanawia się dla braku masy upadłościowej odpowiadającej kosztom postępowania, a żaden z wierzyteli nie oświadczył gotowości złożenia zaliczki wystarczającej na pokrycie kosztów masalnych.

Sąd Grodzki Oddział V. w Katowicach.

Postępowanie upadłościowe co do majątku inż. Stanisława Długoleckiego w Katowicach, ul. Francuska 2, zastanawia się dla braku masy upadłościowej odpowiedniej kosztom postępowania, a żaden z wierzyteli nie oświadczył gotowości złożenia zaliczki, wystarczającej na pokrycie kosztów masalnych.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 268 wpisano w dniu 16 marca 1931 r. przy firmie „Ewald Puschkewitz” sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą spółników z dnia 12 grudnia 1930 r. został Roman Friszer ze zarządu spółki odwołany.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 695 wpisano w dniu 5 marca 1931 r. przy firmie Polskie Zakłady Elektrotechniczne Fojkis i Rudzki sp. z ogr. odp. w Katowicach, że likwidacja ukończona firma wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2650 wpisano w dniu 5 marca 1931 r. przy firmie „Rolhan” Spółka Rolniczo-Handlowa Malles i Ska Katowice, że spółnik Herman Keil wystąpił ze spółki i spółka rozwiązała się. Dotychczasowy spółnik Edward Malles jest wyłącznym właścicielem firmy.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A 2669 wpisana została w dniu 5 marca 1931 r. firma Bazar Papierniczy, Marianna Żmija, Katowice i jej właścicielka Marianna Żmija kupcowa z Katowic. Jan Buzek kupiec z Katowic ma prokurę.

Sąd Grodzki w Katowicach.

W tut. rejestrze handlowym B przy firmie 67 — Czesanka, Górnośląska fabryka wyrobów tekstylnych i czysciwa do maszyn, spółka z ogr. odpow. w Mysłowicach, zapisano w dniu 17 X. 1930 r., że firma „Silesiana” Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe, spółka z ogr. odp. w Katowicach jest właścicielką wszystkich udziałów firmy „Czesanka.”

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

W tut. rejestrze handlowym A 60 przy firmie Simon Schäfer w Mysłowicach, zapisano jako właścicielkę Zofię Loeper z Mysłowic. Mozesowi Abramowi Adlerowi udzielono prokury.

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

Do rejestru handlowego B. 1049 wpisano w dniu 12 marca 1931 r. przy firmie Deutsche Bank und Discontogesellschaft Oddział w Katowicach, że Dr. Paul Bonn i Selmar Fehr przestali być członkami zarządu Spółki.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 677 wpisano w dniu 5 marca 1931 r. przy firmie Polskie Towarzystwo dla sprzedaży wyrobów firmy Orenstein i Koppel, spółka z ogr. odp. Oddział w Katowicach, zakład główny w Warszawie, że Oddział firmy zwinęto — firma wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 272 wpisano w dniu 12 marca 1931 r. przy firmie Oberschlesische Grubenholzeinfuhr G. m. b. H. Górnośląski Dowóz Drzewa Kopalnianego, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że kierownicy spółki Maks Königsberger i Hugon Pilzer ustąpili.

Sąd Grodzki w Katowicach.

W tut. rejestrze handlowym A pod L. 486 zapisano firmę Centrala Światła Helena Rembierz w Mysłowicach. Właścicielką jest Helena Rembierz z Mysłowic.

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

W tut. rejestrze handlowym A. pod L. 485 zapisano firmę Metor, zakup i sprzedaż artykułów chemicznych, Wiktor Fabian w Mysłowicach, a jako właściciela Wiktora Fabiana z Mysłowic.

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

Do rejestru handlowego A. 2654 wpisano w dniu 31 grudnia 1930 r. firmę Hirsch Gross Katowice i jej właściciela Hirscha Grossa kupca z Katowic. Samuel Gross kupiec z Katowic ma prokurę.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2667 wpisana została w dniu 25 lutego 1931 r. firma „Maria Deblessem Hurtownia Radio-Deblessem“ Katowice i jej właścicielka Maria Deblessem z Katowic.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 309 wpisano w dniu 25 lutego 1931 r. przy firmie „Universal“ Technische Handelsgesellschaft m. b. H. Kattowitz, że likwidacja ukończona — firma wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2654 wpisano w dniu 25 lutego 1931 r. przy firmie Hirsch Gross Katowice, że brzmienie firmy zmieniono na „Hurtownia Owoców Krajowych i Południowych Hirsch Gross.“

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2668 wpisano w dniu 25 lutego 1931 r. firmę Górnośląskie Zakłady Szmatowe Augustyn Fick Katowice i jej właściciela Augustyna Ficka kupca z Nowego Bierunia.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1108 wpisano w dniu 31 stycznia 1931 r. firmę Maurycy Better i Ska. sp. z ogr. odp. w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest handel wszelkimi ziemiopłodami. Kapitał zakładowy wynosi 20.000 złotych. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością opiera się na kontrakcie spółki z dnia 22 grudnia 1930 i ma jednego kierownika, którym ustanowiony został Henryk Better kupiec z Katowic. Prokurę mają Maurycy Better i Irma Better z Katowic, którzy są uprawnieni do zastępowania spółki łącznie z kierownikiem.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1109 wpisano w dniu 10 lutego 1931 r. firmę Towarzystwo przemysłowo-handlowe „Es es“ sp. z ogr. odp. z siedzibą w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest wyrabianie i zbywanie towarów drzewianych i artykułów przemysłowych oraz przeprowadzenie transakcyj handlowych wszelkiego rodzaju. Kapitał zakładowy wynosi 20.000.— zł. Spółka z ogr. odp. opiera się na umowie z 25 września 1930 r. Spółkę zastępują obaj kierownicy łącznie. Kierownikami spółki są Wiktor Skrzydło kupiec z Piotrowic, Michał Skorel kupiec z Katowic. Pismem przeznaczonem do ogłoszeń spółki jest Monitor Polski.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1112 wpisano w dniu 16 lutego 1931 r. firmę „Wschód“ Spółka Maszynowa z ogr. odp. z siedzibą w Katowicach. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi sprzedaż maszyn rolniczych, przemysłowych, maszyn do szycia oraz innych wszelkiego rodzaju domowych maszyn, tudzież sprzedaż technicznych przyborów do maszyn. Kapitał zakładowy wynosi 100.000 zł. Spółka była dotąd wpisana w rejestrze handlowym Sądu Okręgowego w Przemyśle pod oznaczeniem Rej. C. 1. 126 w brzmieniu „Wschód“ Spółka maszynowa z ogr. poręką w Przemyśle. Prokurę łączną mają 1. Lazar Langsam i 2. Izak Schiff kupcy z Przemyśla, 3. Szyja Kern w Katowicach. Spółka z ogr. odp. opiera się na umowie z 12 lutego 1921 r. Uchwałą spółki z dnia 23 października 1930 r. podwyższono kapitał zakładowy o 80.000.— złotych, czyli do kwoty 100.000.— złotych. Jedynym kierownikiem spółki jest Menasche Kern kupiec w Morawskiej Ostrawie.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 962 wpisano w dniu 5 marca 1931 r. przy firmie „Auto-Koncern“ Sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą spółników z dnia 2 grudnia 1930 spółkę rozwiązano. Likwidatorem jest Leon Silberstein inżynier z Katowic.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 845 wpisano w dniu 5 marca 1931 r. przy firmie Polski Eksport Żelaza, sp. z ogr. odp. w Katowicach — Polnischer Eisen-Export G. m. b. H. — Compagnie Polonaise pour Exportation des Produits Métallurgiques S. á. R. L. — Polisch Iron Export Company Limited, że prokura Otona Starkmehta wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Górnosławskie Wiadomości Gospodarcze

ORGAN DER HANDELSKAMMER IN KATOWICE * ERSCHEINT 2 MAL MONATLICH

Redaktion u. Geschäftsstelle: Handelskammer in Katowice, Plac Wolności 8, Tel. Nr. 237, 2082, 2261 * Scheckkonto P. K. O. Katowice Nr. 304 014 * Preis der Einzelnummer: zł 1 * Bezugspreis im Inlande für ein Vierteljahr zł 6,00; halbjährlich zł 11,00, jährlich zł 22,00; im Auslande 50 Proz. Zuschlag * Anzeigenpreise werden auf Wunsch durch die Geschäftsstelle mitgeteilt

*

KATOWICE, 10. APRIL 1931

*

Finanzwesen

Die Staatseinkünfte. Nach den Angaben der Statistischen Nachrichten betrug die Summe der Einnahmen des Staates im Februar rund 200 Millionen Zł, d. s. 29,7 Millionen weniger als im Vormonat; der Fehlbetrag erreichte die Höhe von nahezu 12,5 Millionen.

Die wichtigsten Einnahmequellen stellten sich in den Monaten Dezember bis Februar wie folgt dar (in Taus. Zł):

	direkte Steuern	Zölle	Staatsmonopole
Dezember 1930	76.241	23.857	76.453
Januar 1931	66.291	18.715	62.741
Februar 1931	46.468	16.157	54.146

Die Summe der indirekten Steuern und Stempelabgaben erfuhr in der Berichtszeit keine wesentliche Veränderung. Die Einkünfte aus der Vermögenssteuer sind dagegen im Februar bedeutend gestiegen (von 0,9 auf 4,9 Millionen Zł). Eine Zunahme wurde auch in der Position „andere Verwaltungseinnahmen“ verzeichnet (Januar: 36,5, Februar: 38).

Prolongation landwirtschaftlicher Kredite. Die Landwirtschaftsbank hat die im Jahre 1929 erteilten Saatkredite für die Dauer von weiteren 6 Monaten (d. i. bis 1. November d. Js.) prolongiert. Für die gleiche Dauer hat die Bank Polski die Laufzeit der von ihr der Landwirtschaft im vorigen Jahre erteilten Frühjahrskredite verlängert.

Steuernwesen

Einkommensteuer und soziale Leistungen. Das Finanzministerium erläutert bezüglich der Einkommensteuerveranlagung, dass die Einkommensteuer von Dienstbezügen und soziale Leistungen, die der Arbeitgeber für seine Angestellten aufbringt, im Sinne des Art. 6 des Gesetzes abzugsfähig sind, da diese Aufwendungen nichts anderes sind, als eine eigenartige Form der Besoldung, die als solche dem Abzug unterliegt.

Einkommensteuer und Zinsleistungen. Das Finanzministerium hat den nachgeordneten Stellen folgende Weisung erteilt:

Bei der Einkommensteuerveranlagung juristischer Personen; die ordnungsmässige Handelsbücher führen, können

Zinsen, die der Steuerzahler an seine Gläubiger entrichtet, vom Einkommen abgezogen werden. Das Gleiche betrifft andere im Zusammenhang mit den eingegangenen Verbindlichkeiten stehende Ausgaben, wie Manipulationsgebühren, Provisionen, Kapital- und Rentensteuer und ähnliche Leistungen, die ihrem Wesen nach nichts anderes sind als eine Erhöhung der Zinsen von Schulden.

Erhöhung der Zuckersteuer. Am 19. v. Mts. ist laut Dz. Ust. Nr. 23 Pos. 136 eine Verordnung in Kraft getreten, wonach die Steuer für 100 kg vom Nettogewicht des Zuckers, der ausser der kontingentierten Menge in den freien Verkehr gebracht wird, 125 Zł beträgt. (Bisher wurden 75 Zł erhoben.)

Zollwesen

Die Ausfuhrzölle für Schweine und Schweinefleisch. Laut Dz. Ust. Nr. 24 Pos. 146 gelten seit dem 26. März d. Js. folgende Zollsätze bei Ausfuhr von Schweinen und Schweinefleisch:

Tarifstelle 257: 60 Zł für 1 Stck, 30 Zł für eine Hälfte, zollfrei mit Genehmigung des Industrie- und Handelsministeriums und im kleinen Grenzverkehr: zollfrei ist desgleichen die Ausfuhr von Zuchtschweinen durch Züchter gegen Bescheinigung des Landwirtschaftsministeriums,

Frisches, gesalzenes und gefrorenes Schweinefleisch in unbearbeitetem Zustande mit Ausnahme abgesonderter Köpfe und Eingeweide wird in Höhe von 100 Zł verzollt; mit Genehmigung des Handelsministers und im kleinen Grenzverkehr ist die Ausfuhr zollfrei.

Die Zollrückerstattung bei Ausfuhr von Getreideschrot. Das Finanzministerium erläutert, dass bei der Ausfuhr von Roggen und Weizenschrot Zollrückerstattung in Höhe von

6 Zl (für 100 kg) gewährt wird, d. i. ebensoviel wie bei der Ausfuhr von Roggen oder Weizen.

Ursprungszeugnisse holländischer Zollämter. Monitor Polski Nr. 58 enthält das Muster für die Ursprungszeugnisse, die von den holländischen Zollämtern bei der Ausfuhr nach Polen ausgestellt werden.

Die Verzollung des Mineralwassers „Ambrosius-Brunnen“. Laut Dz. Ust. Nr. 22 Pos. 133 wurde in das Verzeichnis der zollbegünstigten Mineralwässer der Eisensäuerling Ambrosius-Brunnen (Zelezita Kyselka Ambrožka) aufgenommen.

Verkehrswesen

Die Verhandlungen über die polnisch-französische Eisenbahnleihe. Die Verhandlungen die zwischen der polnischen Regierung und einem französischen Bankenkonsortium über die Investierung einer Milliarde Franken im Bau der Eisenbahnlinie Oberschlesien—Gdynia geführt werden, erstrecken sich gegenwärtig auf die Einzelheiten der finanziellen und technischen Regelung. (Ein einleitendes Abkommen kam Ende März d. Js. in Paris zustande).

Bau von Packwagen in Eisenkonstruktion. Das Post- und Telegraphenministerium hat bei der A. G. Zieleniewski & Fitzner-Gamper 10 Packwagen von je 4 Achsen bestellt,

die in Eisenkonstruktion hergestellt werden sollen. Bisher wurden Wagen dieses Typs aus dem Auslande bezogen.

Der Stand des Telegraphen- und Telefonverkehrs. Die Zahl der Telegraphenämter in Polen beträgt 368, die Länge der Telegraphenleitungen 80.718 km, wovon über 5000 km auf Erdkabel entfallen. Im Betriebe befinden sich ungefähr 2500 Telegraphenapparate.

Die Zahl der Telephonämter beträgt 2752, die Länge der Telephonlinien 51.504 km, die der einzelnen Leitungen (Drähte) nahezu 160.000 km (darunter etwa 2.000 km Erdkabel). Das Postministerium verfügt über 73.000 Hauptapparate und 27.000 Nebenapparate, die polnische Telephon-A. G. über 71.600 Haupt- und 19.100 Nebenapparate.

Organisation der Ein- und Ausfuhr

Die Richtungen der Ausfuhr. Nach der Angaben der Statistischen Nachrichten kommt im Jahre 1930 der Wert der polnischen Ausfuhr nach den einzelnen Ländern in folgenden Ziffern (Millionen Zl) zum Ausdruck:

Deutschland 626,6, Grossbritannien 294,3, Oesterreich 227,1, Tschechoslowakei 216,3, Russland 128,9, Dänemark 121,5, Schweden 111,1, Holland 82,6, Frankreich 75,1, Lettland 67,3, Belgien 62,1, Schweiz 51,7, Rumänien 50,8, Ungarn 36,3, Italien 31,4; die übrigen Länder (in Asien, Afrika, Amerika und Australien) 96,9 Millionen Zl.

Die deutsch-polnischen Handelsbeziehungen. Nach der polnischen Statistik betrug Polens Einfuhr aus Deutschland im vergangenen Jahre 605,7 Millionen Zl (1929: 850), die Ausfuhr dagegen 626,6 (877), sodass der Aktivsaldo für Polen nahezu 21 Millionen ausmacht.

Die Ausfuhr der wichtigsten Waren veranschaulicht folgende Zusammenstellung (in 1000 Zl):

	1929	1930
Lebensmittel	291.950	217.400
Holz und Erzeugnisse daraus	255.772	158.729
Metalle und Metallerzeugnisse, Maschinen und Apparate	127.929	82.869
Tiere und tierische Produkte	54.428	53.110
Heizmaterial und chemische Stoffe	30.706	24.744
Pflanzen und ihre Teile	35.866	23.846
Textilien, Bekleidung u. Konfektion	47.388	22.917

Wie ersichtlich, sind fast sämtliche Gruppen stark abgebröckelt; lediglich die Gruppe „Tiere und tierische Produkte“ hat ihren Stand einigermaßen behauptet, woraus sich die Folgerung ergibt, dass der Export dieser Artikel die besten Entwicklungsaussichten besitzt.

Die Ausfuhr ins Danziger Freistadtgebiet. Die „Danziger Wirtschaftszeitung“ glaubt in einem Artikel über die Bedeutung Danzigs als Absatzgebiet feststellen zu können, dass Polen dort die höchsten Preise erzielt. Die Einfuhr aus Polen i. J. 1930 wird auf 110 Millionen Gulden (rund 190 Mill. Zl) geschätzt. An Textilwaren bezog Danzig aus Polen für rund 30 Millionen Gulden, an Vieh, Fleisch und Fleischwaren für 26, an Getreide, Mehl und dergl. 12,8, Kohle und Koks über 9, Walzmaterial und andere Metallerzeugnisse 8,7, Baumaterialien 5, Leder und Schuhwaren 3,5, Papierwaren 3,5, Naphthaprodukte 3, Holz und Holzwaren 2 usw. (Danzig hat eine Einwohnerzahl von 400.000).

Ausfuhr von Zink und Zinkblech über Gdynia. Im vergangenen Monat wurden zum ersten Mal über Gdynia Zink und Zinkblech ausgeführt und zwar im Umfange von etwa 300 Waggon. Vorher wurde der polnische Export dieser Artikel ausschliesslich über deutsche Häfen geleitet.

Die polnisch-russischen Handelsbeziehungen. Nach den Angaben der polnisch-sowjetrussischen Handelskammer in Warszawa betrug Polens Ausfuhr nach Russland im J. 1930 rund 391.000 t im Werte von 128,9 Millionen Zl; bei einer Einfuhr von 147.000 t im Werte von 45,8 Millionen Zl ergibt sich mithin für Polen ein Aktivsaldo von rund 83 Millionen Zl (1929: 41). In den Jahren 1927 und 1928 war der Saldo in Höhe von je 55 Millionen Zl passiv. Die Aktivität des Saldos in den letzten 2 Jahren ist lediglich der gesteigerten Ausfuhr von Eisen, Zink und Erzeugnissen daraus zu verdanken (im Jahre 1930 betrug der Ausfuhrwert dieser Artikel 117,3 Millionen Zl).

Ausser Metallen und Metallerzeugnissen wurden im vergangenen Jahre folgende Waren ausgeführt:

Textilien 2,4 Millionen Zł, chemische Erzeugnisse 2,4, Pflanzen und ihre Teile 2, Lebensmittel 2, Heizstoffe, Asphalt und Rohöl 1, Maschinen und Apparate 0,7 Millionen. Die Ausfuhr erstreckte sich ferner auf Kleidung und Konfektion, Schulgerät und Lehrmittel, Bücher, Schriften und Bilder, Papier und Erzeugnisse daraus, Baumaterialien und keramische Erzeugnisse, tierische Produkte, Tischlerleim u. a. m.

Die Einfuhr aus Russland gestaltete sich folgendermassen (in Millionen Zł): Lebens- und Genussmittel (hauptsächlich Fische und Rohtabak) 17, Mineralien und Erzeugnisse daraus 8,5, Gummiwaren (Kaloschen) 5,3, tierische Produkte 3,7, Holz und Holzwaren 2,5, Chemikalien 1,1.

Handelsvertrag Polen—Lettland. Monitor Polski Nr. 65 teilt mit, dass der polnisch-lettische Handelsvertrag nach dem am 18. März erfolgten Austausch der Ratifikationsurkunden am 17. d. Mts. (anstelle des vorläufigen Abkommens) in Kraft treten wird.

Die Ausfuhr nach dem Nahen Osten. Der sich unter dem Druck der Wirtschaftskrise und protektionistischer Massnahmen vollziehende Rückgang der polnischen Ausfuhr nach den mitteleuropäischen Ländern veranlasst die polnischen Exportkreise, den überseeischen Absatzmärkten grössere Aufmerksamkeit zu widmen. Hier kommen vor allem die Länder des Nahen Ostens in Frage, namentlich Palästina, Syrien und Irak.

Nach den Angaben des Staatlichen Exportinstituts betrug Polens Ausfuhr nach Palästina im vorigen Jahre nahezu 2,8 Millionen Zł (1927: 769.000), was bei einer Einfuhr im Betrage von 536.000 Zł einen Aktivsaldo von über 2,2 Millionen Zł ergibt. Gegenwärtig führt Polen nach Palästina hauptsächlich industrielle Erzeugnisse aus, wie aus folgender Zusammenstellung der Ausfuhrziffern des Jahres 1930 (in je 1000 Zł) erhellt:

Metalle und Metallerzeugnisse 731, Textilwaren 671, Holz und Holzwaren 403, Lebensmittel 303, Bücher 151, tierische Produkte 137, Kleidung und Konfektion 55, Glaswaren 48, andere Waren 285.

Zu bemerken ist ferner, dass im Jahre 1930 nach Palästina zum ersten Mal Zucker, Holzkisten, Eisenbahnschwellen, Getreide und Roggenmehl, chemische und kosmetische Artikel u. a. m. ausgeführt wurden.

Polens Ausfuhr nach Syrien erreichte in 1930 nahezu 2 Millionen Zł (1927: 527.000), während die Einfuhr von dort nur 23.000 Zł betrug. Ausgeführt wurden (in je 1000 Zł) an Zucker 655, Gummiwaren 491, Textilwaren 346, Eisen und Röhren 221, Holz 142, Zement 26, andere Waren 73.

Die polnische Ausfuhr nach Irak, die sich hauptsächlich auf Eisenröhren, Emailgefässe, Textilwaren, Bauholz und Bugmöbel erstreckt, bewegt sich in absteigender Linie; sie betrug nämlich in den Jahren 1927—1920 (in je 1000 Zł) 202 : 230 : 158 : 78. Die Einfuhr von dort wurde im letzten Jahre gänzlich eingestellt.

Der Handelsverkehr mit dem Fernen Osten. Die polnische Ausfuhr nach China, Japan und Britisch-Indien betrug im Jahre 1930 rund 33 Millionen Zł gegenüber 35 im Vorjahre. Auf China entfielen 13,2 Millionen Zł (1929: 16,4), Japan 11,6 (15,4) und Britisch-Indien 8,1 (3,1). Die Einfuhr aus diesen Ländern erreichte 70 Millionen (1929: 86); davon vereinigte Britisch-Indien 64,7 (84,9) Millionen auf sich.

Die Ausfuhr geschlachteten Geflügels nach England. Eine polnische Firma, die sich mit der Mastung, Schlachtung und Einlagerung von Geflügel befasst, hat mit Beginn d. Js. die Ausfuhr geschlachteter Truthähne und Gänse nach England aufgenommen. Die Kalkulation dieses Geschäfts stellt sich bei Truthähnen folgendermassen dar:

Das durchschnittliche Schlachtgewicht beträgt 4,5 kg, der in London erzielte Durchschnittspreis 23,22 Zł je Stück, der Kaufpreis im Inlande 8,55 Zł; für die Herrichtung der Ware werden 35 Groschen verausgabt, für die Verpackung 17 Gr, den Transport nach Gdynia 57 Gr, den Seetransport, die Kommissionsgebühr u. dergl. 2,78 Zł, insgesamt mithin 12,42 Zł. An einem Stück werden also 10,80 Zł verdient.

Bei weitem nicht so vorteilhaft gestaltet sich die Kalkulation für geschlachtete Gänse, indem an einem Stück im Durchschnittsgewicht von 4,5 kg ein Reingewinn von 3,37 Zł erzielt wird.

Die englischen Abnehmer äussern sich über die polnische Ware sehr anerkennend und versichern, dass auch grössere Partien geschlachteter Hühner am englischen Markt Absatz finden würden.

Signierung der Exportbutterpackungen. Bezüglich der Warenzeichen der Butter exportierenden Firmen weist die Seekammer in Gdynia darauf hin, dass diese Zeichen wie überhaupt die Muster aller Art von Packungsaufschriften gemäss der Bekanntmachung des Handelsministeriums vom 23. Februar d. Js. (Monitor Polski Nr. 61) der Registrierung durch das Landwirtschaftsministerium unterliegen. Im Zusammenhang damit ersucht die Seekammer die Firmen, welche Butter über Gdynia exportieren, die betreffenden Texte und Muster in drei Exemplaren einzusenden.

Wirtschaftliche Gesetzgebung

Das Gesetz über den Staatlichen Exportfonds. Im Dz. Ust. vom 19. März d. Js. (Nr. 23 Pos. 135) wurde das von den Exportkreisen längst erwartete Gesetz über den Staatlichen Exportfonds bekanntgegeben. Der Inhalt ist folgender:

Art. 1. Es wird ein Staatlicher Exportfonds gebildet zur Förderung der Ausfuhr aller Art von Produkten der inländischen Landwirtschaft und Industrie durch

1. Bürgschaftsleistung für die Verbindlichkeiten der Institutionen, die den Export finanzieren oder sich mit der Versicherung von Ausfuhrkrediten befassen;
2. Bürgschaftsleistung für die Solvenz des Exporteurs und des ausländischen Käufers der Ware gegenüber der Bank, die das Geschäft finanziert;

3. Bürgschaftsleistung für die Solvenz des ausländischen Käufers den einzelnen Exporteuren gegenüber mit dem Vorbehalt, dass die Staatskasse für die Begleichung von höchstens 50% des Verkaufspreises der ausgeführten Ware eintreten kann;
4. Krediterteilung für die Zwecke der Exportproduktion oder des Ausfuhrhandels.

Art. 2. Auf das Konto des Fonds werden überwiesen:

1. die Einkünfte aus der Rückzahlung von Anleihen, die durch die Staatskasse den Kreditinstituten aufgrund der Verordnung des Staatspräsidenten vom 17. Mai 1927 (Dz. Ust. Nr. 46, Pos. 400) erteilt wurden, nebst den Zinsen für diese Anleihen bis zur Gesamthöhe von 60 Millionen Zł;

2. die der Landeswirtschaftsbank aus dem Staatshaushalt für gewisse Zwecke überwiesenen Gelder nach Erfüllung dieser Zwecke;
3. die durch Gesetze vorgesehenen Summen und
4. die Zinsen und Gebühren für die erteilten Garantien oder Kredite sowie andere nicht aus staatlichen Fonds stammenden Gelder.

Art. 3. Die Staatskasse kann die Verantwortung für Bürgschaften übernehmen, die der Exportfonds im Bereich der in Art. 1 des Gesetzes vorgesehenen Unterstützungsformen erteilt, und zwar:

- a) bis zur Höhe von 60 Millionen Zł oder des Gegenwertes in ausländischer Währung in Goldparität vor dem Eingang der in Art. 2 P. 1 bezeichneten Gelder;
- b) über den Beitrag von 60 Millionen Zł hinaus nach Massgabe des Einganges der in Art. 2 P. 2, 5 u. 4. bezeichneten Gelder in der Höhe, in der die Gelder einlaufen.

Die Verluste, die aus der in Art. 1 vorgesehenen Tätigkeit entstehen können, werden aus dem Kapital des Fonds gedeckt.

Die Gesamthöhe des Fondskapitals wird auf 150 Millionen Zł festgesetzt.

Art. 4. Der Finanzminister reicht dem Sejm alljährlich spätestens am 1. März einen Bericht über die Tätigkeit des Fonds ein.

Art. 5. Die Höhe der Bürgschaft oder des Kredits für die Transaktionen mit den einzelnen Exportartikeln, die Vorschriften für die Verwaltung des Fonds sowie die Art der Anlage der Fondsmittel wird eine Ausführungsverordnung festsetzen.

Art. 6. Die Ausführung des Gesetzes wird dem Ministerpräsidenten, dem Finanzminister und den anderen zuständigen Ministern übertragen.

Art. 7. Das Gesetz tritt am Tage der Bekanntmachung in Kraft.

Der staatliche und der schlesische Wegefonds. Im „Monitor Polski“ (Nr. 16) wurde das Gesetz über den Staatlichen Wegefonds bekanntgegeben. Diese Einrichtung, die eine juristische Person ist, soll Mittel für den Bau und die Instandhaltung öffentlicher Wege liefern.

Zur Deckung der Ausgaben des Staatlichen Wegefonds sind folgende Einkünfte bestimmt:

1. Gebühren von Kraftfahrzeugen und manchen Pferdegespannen;
2. Gebühren von Fahrkarten für die Fahrt in Kraftfahrzeugen;
3. Geldstrafen für Verstösse gegen die Ordnungsvorschriften auf den öffentlichen Wegen;
4. Gebühren für die Reklame an den öffentlichen Wegen ausserhalb der Städte;
5. Dotationen des Staatsschatzes in der im Budget vorgesehenen Höhe.

Der Wegefonds kann Anleihen bis zur Höhe von 400 Millionen Zł aufnehmen; die Garantie dafür kann der Finanzminister erteilen.

Die Höhe der Beihilfen aus dem Fonds für die Kommunalverbände setzt alljährlich der Minister für öffentliche Arbeiten fest (im Einvernehmen mit dem Innenminister und dem Finanzminister). Die Verwaltung des Fonds liegt dem Minister für öffentliche Arbeiten ob.

An Gebühren werden jährlich folgende Beträge erhoben:

1. von einem Personenkraftwagen für den eigenen Gebrauch
 - a) 40 Zł für je 100 kg bei einem Eigengewicht bis 1500 kg,
 - b) 600 Zł für mehr als 1500 kg Eigengewicht und 50 Zł für jede dieses Gewicht überschreitenden 100 kg;

2. von einem Personenauto, das von einem Verkehrsunternehmen zu Erwerbszwecken benutzt wird, 50 Zł für je 100 kg;
3. von einem Lastkraftwagen oder Traktor für den eigenen Gebrauch
 - a) 40 Zł für je 100 kg (bis 1500 kg),
 - b) 600 Zł für mehr als 1500 kg und 50 Zł für weitere je 100 kg;
4. von einem zu Erwerbszwecken benutzten Lastkraftwagen oder Traktor
 - a) 60 Zł für je 100 kg bei einem Eigengewicht bis 1500 kg,
 - b) 900 Zł für mehr als 1500 kg und 70 Zł für weitere je 100 kg;
5. von Anhängern für Kraftfahrzeuge bei Personen- oder Lastenbeförderung — 50 Zł für je 100 kg;
6. von einem Motorrad ohne Anhänger — 50 Zł;
7. von einem Motorrad mit Anhänger oder einem dreirädrigen Kraftfahrzeug (Zyklonette) — 75 Zł.

Bei der Berechnung des Gewichts der Fahrzeuge werden Mengen von jeweils unter 50 kg nicht berücksichtigt, grössere als jeweils 50 kg dagegen als 100 kg angenommen.

Die Gebühren für Kraftfahrzeuge und Anhänger mit vollen Gummireifen sind 25% höher, die für Fahrzeuge mit eisernen Reifen 100%.

Der Ministerrat wird ermächtigt, die angeführten Gebühren im Verordnungswege zu ändern und zwar mit der Massgabe, dass die Gebühr für je 100 kg bei Personenaautos 55 Zł und bei Lastautos 75 Zł nicht überschreiten darf.

Die nach Polen zum zeitweiligen Aufenthalt eingeführten Kraftfahrzeuge können nach den vom Minister für öffentliche Arbeiten festgesetzten Grundsätzen besteuert werden.

Gebührenfrei ist:

1. die Benutzung von Kraftfahrzeugen durch Personen, die das Recht der Exterritorialität geniessen, sowie die berufsmässigen Konsuln im dienstlichen Verkehr mit dem Vorbehalt der Gegenseitigkeit;
2. durch Behörden und Aemter des Staates und der Selbstverwaltung;
3. die staatlichen Unternehmen (Eisenbahn, Post), mit Ausnahme der zur gewerbmässigen Beförderung von Personen und Gepäck dienenden Fahrzeuge;
4. die gemeinnützigen Anstalten (Krankenhäuser, Desinfektionsanstalten, Feuerwehren, Unfallstationen, Wasser-, Kanalisations- und Klärwerke, Wohltätigkeitsanstalten sowie städtische Verkehrsunternehmen, diese ausschliesslich innerhalb des Stadtgebietes);
5. das technische Wegepersonal bei Ausübung des Dienstes;
6. die Benutzung von Traktoren für landwirtschaftliche Zwecke, sofern sie nicht zur Beförderung von Lasten auf öffentlichen Wegen bestimmt sind.

Die Gebühren sind vierteljährlich im voraus zu zahlen. Für die Bemessung und Einziehung der Gebühr ist der Ort massgebend, in dem das Fahrzeug stationiert ist.

Die Berechnung und Beitreibung der Gebühren liegt in den Stadtgemeinden der Stadtverwaltung, in den Landgemeinden den Kreisausschüssen und den Gemeindevorständen ob.

Gegen die Bemessung der Gebühren kann der Steuerpflichtige binnen 14 Tagen nach Empfang des Zahlungsbefehls beim Wojewoden Berufung einlegen, welcher endgültig entscheidet.

Die Gebühr von einer Fahrkarte für die Beförderung in Kraftfahrzeugen (mit Ausnahme der Fahrten innerhalb des Stadtgebietes) beträgt den dritten Teil des Fahrkartenpreises.

Für Reklame (Zeichen, Schilder, Aufschriften) an den öffentlichen Wegen ausserhalb des Stadtgebietes sind von

einem Quadratmeter Reklamefläche jährlich 25 Zl zu entrichten. Diese Vorschrift bezieht sich jedoch nicht auf Gebäude und Einfriedigungen, in denen Industrie- und Handelsunternehmen ihren Sitz haben.

Verstöße gegen das vorliegende Gesetz werden nach den Bestimmungen des Gesetzes vom 11. August 1923 über die einstweilige Regelung der Kommunalfinanzen geahndet.

Am 1. d. Mts., an dem das Gesetz in Kraft getreten ist, wurden mit gewissen Einschränkungen folgende Gebühren aufgehoben:

1. Die in Art. 24 des Gesetzes vom 10. Dezember 1920 (Dz. Ust. 1921 Nr. 6) vorgesehenen Mauten, 2. die an derselben Stelle vorgesehenen Hufgelder, 3. die Gebühren für die Registrierung der Kraftfahrzeuge, 4. die Besteuerung von Kraftfahrzeugen und Fuhrwerken als Luxusgegenständen durch die Kommunen, 4. die in Art. 23 des Gesetzes vom 10. Dezember 1920 (Dz. Ust. Nr. 94) vorgesehenen speziellen Gebühren für die Benutzung von Kraftfahrzeugen.

Die Ausführungsbestimmungen zu dem vorliegende Gesetz wurden vom Minister für öffentliche Arbeiten und dem Finanzminister im Einvernehmen mit den interessierten Ministern erlassen. (Dz. Ust. Nr. 25 Pos. 150.)

Die wichtigsten Ausführungsbestimmungen sind folgende:

Die Einnahmen des Fonds aus den Gebühren und Geldstrafen fließen in die Postsparkasse zu den Konten der zuständigen Wojewodschaftsämter, von wo sie in die Staatshauptkasse übertragen werden. Unmittelbar an die Staatshauptkasse werden die Einkünfte aus Dotationen, Anleihen und gerichtlich eingetriebenen Geldstrafen abgeführt.

Die Magistrate, Gemeindevorstände und Kreisausschüsse übersenden den Wojewodschaftsämtern Aufstellungen über die veranlagten Gebühren, die Einzahlungen und Rückstände. Diese Nachweise und die von der Postsparkasse übersandten Kassenbelege dienen den Wojewodschaftsämtern zur Kontrolle der Einnahmen.

Die Gebühr wird jeweils für ein Budgetjahr (vom 1. April bis 31. März) bemessen und ist in vier vierteljährlichen Raten im Voraus zahlbar.

Die Versendung der Zahlungsbefehle muss 15 Tage vor dem Zahltag (dem Quartalersten) beendet sein.

Die Gebühr von Kraftfahrzeugen für gewerbliche Zwecke wird in zweierlei Form erhoben und zwar pauschweise oder entsprechend der Summe der zurückgelegten Tonnenkilometer.

Die Berechnung der Pauschgebühr findet nach folgendem Muster statt:

$S = T \times K \times 0,60 \times 0,03 \times 4$; hierbei bedeutet der Buchstabe S den Jahrespauschalbetrag, T die Tonnage (Tragfähigkeit) des Fahrzeugs, K die Anzahl der Kilometer, die das Fahrzeug normalerweise durchschnittlich im Laufe eines Vierteljahres zurücklegen kann; die Zahl 0,60 bezeichnet den Koeffizienten der Belastung auf Wegen mit fester Oberfläche (für Landwege gilt als Koeffizient 0,30), die Zahl 0,03 die Höhe der Gebühr von einem Tonnenkilometer in Zloty.

Die Wojewodschaftsbehörde kann die Entrichtung der Gebühr gemäss der Anzahl der tatsächlich zurückgelegten Tonnenkilometer zulassen, sofern das betreffende Unternehmen ordnungsmässige Handelsbücher führt. In diesem Falle ist die Gebühr binnen 14 Tage nach Ablauf des Quartals zu zahlen.

Die Gebühr vom Fahrkartenpreise kann pauschweise oder vom Erlös der verkauften Fahrkarten erhoben werden.

Die Pauschalberechnung findet nach folgendem Muster statt:

$$S = \frac{C \cdot M \cdot N \times 360 \times 0,5}{3}; \text{ C. bedeutet den Fahrkarten-}$$

preis in Zloty für die Fahrt zwischen den Endpunkten der Verkehrsstrecke; M. die tägliche Anzahl der Fahrten in einer Richtung; N. die Zahl der Sitze in den Fahrzeugen (bei Fahrzeugen von verschiedenem Umfang die durchschnittliche Zahl der Sitze); die Zahl 0,5 bezeichnet den Koeffizienten der Belastung auf Wegen mit fester Oberfläche (für Landwege gilt die Zahl 0,4).

Die Gebühr für die Reklame an den Wegen wird in gewissen Fällen auf 10—15 Zl je 0,5—2 qm festgesetzt (sonst auf 25 Zl). Bei der Berechnung werden Bruchteile, die 0,5 und mehr betragen, als 1 qm angenommen; kleinere Bruchteile werden nicht berücksichtigt.

Die übrigen Bestimmungen regeln u. a. die Art der Einzahlung der Gebühren und die Einziehung der Geldstrafen.

In Oberschlesien hat das Gesetz laut Dz. Ust. Śląskich (Nr. 6) u. a. folgende Aenderungen erfahren.

Von mehr als 1.500 kg wiegenden Kraftwagen für den eigenen Gebrauch werden für jede weiteren 100 kg 75 Zl (statt 50) erhoben.

Dem Schlesischen Wojewodschaftsrat wird das Recht zuerkannt, die Höhe der Gebühren im Verordnungswege zu ändern.

Das Wort „Transportunternehmen“ (przedsiebiorstwo przewozowe) wurde ersetzt durch den Ausdruck „Unternehmen, das sich beruflich mit der Beförderung von Waren beschäftigt“ (przedsiebiorstwo, zawodowo trudniące się przewożeniem towarów). Dadurch wird vermieden, dass Unternehmen besteuert werden, die ihre Gefährte ihren Kunden aushilfsweise zur Verfügung stellen.

Konsumgenossenschaften, die über 500 Mitglieder zählen, sind von der Gebühr befreit, sofern es sich um Lastkraftwagen im Gewicht von weniger als 1.500 kg handelt.

Desgleichen sind Autobusfahrten innerhalb des Industriebezirks der Wojewodschaft gebührenfrei. Die Grenzen dieses Bezirks werden vom Wojewodschaftsrat bestimmt. Im übrigen Gebiet sind Autobusfahrten innerhalb der Stadtbezirke steuerfrei.

Das schlesische Gesetz ist am 1. d. Mts. in Kraft getreten und zwar mit Ausnahme der Artikel 6 (Erhebung von 3 Gr von 1 Tonnenkilometer) und 15 (Besteuerung der Autobusfahrkarten), die am 1. Mai d. Js. in Kraft treten.

Bemerkenswert ist, dass die jährlichen Einnahmen der Wojewodschaft aus Mauten und dergleichen Gebühren, die nach dem Inkrafttreten des neuen Gesetzes in Fortfall kommen, rund 2.600.000 Zl betragen.

Finanzierung des Staatlichen Wegefonds. Am 28. v. Mts. ist, wie Dz. Ust. Nr. 27, Pos. 169 bekanntgibt, ein Gesetz in Kraft getreten, das den Finanzminister ermächtigt, dem Staatlichen Wegefonds ein Darlehen in Höhe von 22 Millionen Zl aus den Kassenbeständen zu erteilen. Die Rückzahlung soll in drei Raten erfolgen und zwar im Budgetjahr 1931/32 im Betrage von 4,4 Millionen Zl und in den Jahren 1932/33 und 1933/34 zu je 8,8 Millionen.

Abänderungen im Stempelsteuergesetz. Durch eine im Dz. Ust. Nr. 27 Pos. 168 erschienene Novelle wurde das Stempelsteuergesetz vom 1. Juli 1926 (Dz. Ust. Nr. 98) in folgenden Punkten abgeändert:

Im Satze „In Polen ausgestellte Wechsel unterliegen einer Gebühr von 20 Gr.“ usw. (Art. 122 Abs. 1) werden die Worte „in Polen ausgestellt“ gestrichen.

Der letzte Absatz des Art. 122 erhält folgenden Wortlaut:

Gebührenfrei ist ein im Auslande zahlbarer gezogener Wechsel, wenn der Bezogene seinen Wohnsitz im Auslande hat; ein solcher Wechsel unterliegt jedoch der Gebühr, wenn er in Polen vollständig oder teilweise eingelöst wurde oder der Wechselgläubiger seinen Ausspruch bei einem polnischen Gericht geltend macht. Falls der Bezogene in dem auf dem Wechsel neben seinem Namen angegebenen Orte nicht wohnt, wird dieser Ort bei der Anwendung des vorliegenden Artikels nicht als Wohnort des Bezogenen angesehen.

Der Absatz 2 des Art. 123 lautet wie folgt:

Die Gebühr für einen im Auslande ausgestellten Wechsel ist zu entrichten, bevor im Gebiete Polens eine der nachstehenden bezeichneten Funktionen erfüllt worden ist:

Annahme, Anbringung des Indossaments, Ausfüllung desselben in blanco, Einhändigung des mit einem Blanco-Indossament versehenen Wechsels an eine andere Person, Empfang des ganzen Wechselbetrages oder eines Teiles davon, Einreichung der Wechselklage.

Führt eine zur Entrichtung der Gebühr (nach Art. 125) verpflichtete Person einen im Auslande ausgestellten Wechsel

nach Polen ein oder hat sie ihn in Polen in Empfang genommen, so hat sie die Gebühr binnen einer Woche nach Einführung oder Empfang des Wechsels zu entrichten, sofern vordem keine der vorerwähnten Funktionen vollzogen worden ist.

Der Absatz 3 des Art. 123 (über die Entrichtung der Gebühr vor dem Empfang des Wechselbetrages oder vor dem Beschreiten des Klageweges, wird gestrichen.

Art. 2: Die in den Artikeln 102, 103, 105, 109 und 110 des Stempelsteuergesetzes vorgesehenen Gebühren werden in Höhe von 1% erhoben, sofern sie in der Zeit bis Ende 1932 erforderlich werden. Die vorstehende Bestimmung findet auf einen Beschluss über Erhöhung des Stammkapitals einer Aktiengesellschaft oder Kommanditaktiengesellschaft nur in den Fällen Anwendung, in denen der für die Annahme der Einzahlungen bestimmte Zeitraum spätestens am 30. Juni 1933 beginnt.

Die vorliegende Novelle tritt am 11. d. Mts. in Kraft (Art. 2 ist bereits seit dem 28 März verbindlich).

Mitteilungen der Kammer

Neue Dienststunden in der Handelskammer zu Katowice.
Die Handelskammer zu Katowice bringt zur Kenntnis, dass in ihrem Betriebe am 15. d. Mts. neue Dienststunden eingeführt werden. Die Büros der Kammer werden nämlich von diesem Tage an von 8 bis 15 Uhr (3 Uhr nachmittag) geöffnet sein; an den Samstagen von 8—13 Uhr (1 Uhr nachmittag). Der Dienstbetrieb hat sich somit nur insoweit geändert, als er täglich eine Stunde eher beginnt und eine Stunde eher schliesst.

Zur Frage der Ausführung des Gesetzes über den schlesischen Wegefonds.

In der Angelegenheit des Wegefonds der Wojewodschaft Schlesien wandte sich die Handelskammer zu Katowice an

den Schlesischen Sejm vor der Beschlussfassung über den diesbezüglichen Gesetzentwurf mit einer Darlegung der Nachteile, die sich aus der Annahme des Entwurfs in seiner ursprünglichen Fassung für das Wirtschaftsleben in Schlesien ergeben könnten. Nach der Annahme des Gesetzes richtete die Kammer an den Schlesischen Wojewodschaftsrat ein Schreiben, worin sie ihre Bedenken gegen die Uebernahme gewisser Bestimmungen der Ausführungsverordnung zum Gesetz über den Staatlichen Wegefonds vorbrachte mit der Bitte, den Ausführungsbestimmungen für Schlesien eine Form zu geben, die die Möglichkeit von Schäden und Missbräuchen im Zusammenhang mit der Einführung von Pauschgebühren ausschliesst. (S. die einschlägigen Ausführungsbestimmungen zum Gesetz über den Staatlichen Wegefonds in der Rubrik „Wirtschaftliche Gesetzgebung“).

Wirtschaftliche Rundschau

Inland

Die oberschlesische Eisenhüttenindustrie im Jahre 1930.
Nach einem in der Zeitschrift des Oberschlesischen Berg- und Hüttenmännischen Vereins veröffentlichten Bericht verzeichneten die oberschlesischen Eisenhütten im vergangenen Jahre folgende Produktionsziffern (in t):

Eisenerze 8.278 (1929: 11.927), Abnahme im Vergleich zum Vorjahre 3.649 (30,59%).

Roheisen 323.669 (476.059¹), — 152.390 (32,01%).

Gusswaren zweiter Schmelzung (einschl. Metallformguss aller Art) 21.438 (28.993), — 7.555 (26,06%).

Rohstahl (einschliesslich unbearb. Stahlformguss) 903.205 (899.459), + 3.746 (0,42%).

Halbzeug, gewalzt, zum Verkauf bestimmt 80.152 (99.881), — 19.729 (19,75%).

¹) Die eingeklammerten Tonnenziffern beziehen sich auf das Jahr 1929.

Gewalzte Fertigzeugnisse 663.283 (621.389), + 41.894 (6,74%).

Verfeinerungsbetriebe 164.383 (201.701), — 37.318 (18,50%).

Fertigeisenerzeugnisse einschl. Halbzeug zum Verkauf 929.256 (951.964), — 22.708 (2,39%).

Die Zahl der Hochöfen betrug zu Beginn des Berichtsjahres 16, am Jahresschluss 13, im Monatsdurchschnitt 14. Der Rückgang wurde durch den Abbruch zweier Hochöfen der Hubertushütte und die Baufälligkeit eines Hochofens der Königshütte bewirkt. Im Monatsdurchschnitt waren 7 Hochöfen unter Feuer (von den 11 Hochöfen im ehemaligen Kongresspolen nur 5).

Im Prozentverhältnis zur Produktion im übrigen Polen betrug die oberschlesische Erzeugung von Roheisen 67,72, Rohstahl 72,99 und fertigen Walzerzeugnissen 73,36.

Im Vergleich zum Stande vom J. 1913 machte die Erzeugung von Roheisen 52,78% aus (1929: 77,62)²⁾ die von Rohstahl 82,18% (1928: 85,21) und von Walzerzeugnissen 74,16 (1928: 76,57).

In der europäischen Roheisenproduktion (43,4 Millionen t) nahm Polen im Berichtsjahre mit 1,1% die zehnte Stelle ein, in der europäischen Rohstahlproduktion (49,5 Millionen) mit 2,5% die neunte Stelle. Polens Anteil an der Weiterzeugung von Roheisen bezifferte sich auf 0,6% (1929: 0,7); sein Anteil an der von Stahl auf nahezu 1,3 (1,1).

Die Zahl der in der oberschlesischen Eisenhüttenindustrie beschäftigten Arbeiter betrug im Dezember v. Js. 29.055 die der Beamten und Angestellten 3.225.

Die Aufträge des Syndikats der Polnischen Eisenhütten beliefen sich im Berichtsjahre auf 369.902 t, was im Vergleich mit dem J. 1929 (508.304) einen Rückgang von 138.402 (27,2%) und mit dem J. 1928 (712.600) einen Rückgang von 342.698 (48,1%) bedeutet. Hierbei ist zu berücksichtigen, dass der wertmässige Rückgang noch grösser war; besonders stark hat die Inlandsnachfrage nach den teureren Eisenerzeugnissen wie Dünnbleche unter 5 mm, Stahlschienen u. dergl. nachgelassen. Das Verhältnis zwischen den Privatbestellungen und den Staatsaufträgen stellte sich im Rahmen der Syndikatsumsätze folgendermassen dar (in t):

	Stand im J. 1930	Rückgang gegenüber 1929	Rückgang gegenüber 1928
Privatbestellungen	297.903	113.357 (27,56%)	241.226 (44,74%)
Staatsaufträge	71.999	25.045 (25,81%)	101.472 (58,50%)

Gemessen an dem Gesamtauftragsingang betrugen die Staatsaufträge in 1930 nur 17% (in den guten Konjunkturlagen bis 27%). Bemerkenswert ist, dass die Staatsaufträge in den Jahren guter Konjunktur relativ stärker zugenommen haben als die Privataufträge, in den Jahren schlechter Konjunktur dagegen in stärkerem Grade abnehmen.

Der starke Rückgang der Aufnahmefähigkeit des Binnenmarktes zwang die Eisenhüttenindustrie zur Steigerung des Exports.

Die Ausfuhr fertiger Walzerzeugnisse durch die oberschlesischen Eisenhütten stieg von 162.033 t (in 1929) auf 343.567, d. i. um 112%. Nahezu 83% des Exports gingen nach Russland (in 1929: 52%), die übrigen 17% nach 34 Ländern aller Erdteile. Die wichtigsten Bestimmungsländer waren Jugoslawien, Rumänien, Japan und Deutschland.

Die finanzielle Situation der oberschlesischen Eisenhüttenindustrie, die gegenwärtig etwa 55% ihres Gesamtabsatzes an Walzerzeugnissen exportiert, erfuhr im Berichtsjahre infolge des Rückganges der Preise am Welteisenmarkt eine wesentliche Verschlechterung.

Die Eisenhüttenindustrie im Februar. Nach dem Bericht des Verbandes der Polnischen Eisenhütten stellte sich der Produktionsstand im Februar d. Js. im Vergleich zum Vormonat folgendermassen dar (in t):

	Januar	Februar	Unterschied in % im Vergleich zum Januar d. Js.	Rückgang in % im Vergleich zum Februar v. Js.
Hochöfen	32.292	35.452	+ 9,79	23,96
Stahlwerke	91.479	98.674	+ 8,87	9,85
Walzwerke	62.588	69.061	+ 10,34	17,5
Rohrwerke	5.098	4.889	- 4,1	38,89

Die Steigerung der Produktion ist den im Januar eingelaufenen Regierungsaufträgen (30.755 t) und Verkaufsabschlüssen mit Russland (87.000 t) zu verdanken.

²⁾ Die eingeklammerten Ziffern bezeichnen den nach dem Kriege erzielten Höhepunkt.

Der Umfang der den Hütten vom Eisenhütten Syndikat überwiesenen Aufträge verringerte sich von 43.008 t (im Januar) auf 18.906 t, d. i. um 24.102 t (56,04%). Diese Abnahme erklärt sich aus dem Rückgang der Regierungsaufträge (um 27.268 t).

Der Export von Walzerzeugnissen erhöhte sich um 1.563 t (5,81%) auf 28.483 t. An geschweissten und gezogenen Röhren und Teilen davon wurden 3.448 t ausgeführt (1.080 t mehr als im Vormonat), an Rohrleitungen 13 t (soviel wie im Januar).

Die Zahl der beschäftigten Arbeiter betrug Ende Februar 39.088 gegenüber 40.023 Ende Januar; zur Entlassung gelangten mithin 935 Personen.

Bemerkenswert ist noch der Umstand, dass die Aufsichtsräte der Vereinigten Königs- und Laurahütte und der Kattowitzer Aktiengesellschaft für Bergbau und Hüttenbetrieb beschlossen haben, keine Dividende auszuschütten.

Die Erzeugung von Fahrräderteilen. Die inländische Produktion von Fahrradteilen macht stetige Fortschritte. Gegen Ende v. Js. wurde die Erzeugung hölzerner Radreifen aufgenommen, sodass die Einfuhr dieses Artikels aus Frankreich sich bedeutend vermindert hat. Seit Anfang vorigen Monats bringt eine Tschenstochauer Fabrik Fahrradsättel auf den Markt. Es steht somit eine Verbilligung der Fahrräder einheimischer Herkunft zu erwarten.

Kartell der Kammgarnspinnereien. Die polnischen Fabriken, die englisches Kammgarn herstellen, haben sich zu einem Kartell zusammengeschlossen. Die Gründungsversammlung beschloss Preiserhöhung für sämtliche Garnnummern um 10 cts je kg. Die Standartnummern werden demzufolge zum Preise von 90—130 cts geliefert. Die weitere Preisgestaltung soll sich den Ergebnissen der Londoner Wollauktionen anpassen.

Das Kartell umfasst rund 50.000 Spindeln, deren Produktion 50.000 kg Garn wöchentlich beträgt.

Die Konkurse im Jahre 1930. Nach den Angaben der Statistischen Mitteilungen betrug die Zahl der Konkurse im vergangenen Jahre 815 gegenüber 516 in 1929 und 288 in 1928. Auf die Industrie- und Handelsbetriebe entfielen in den letzten Jahren folgende Konkursziffern:

	1928	1929	1930
Handelsbetriebe	174	372	565
Industriebetriebe	109	133	225

Am stärksten wurden durch die Wirtschaftskrise die offenen Handelsgesellschaften geschädigt. Im J. 1930 gerieten von solchen Firmen in Konkurs 432 Handels- und 109 Industriefirmen. Dann folgen die Kommandit- und stillen Gesellschaften mit 126 Konkursen, die Gesellschaften m. b. H. mit 75, die Genossenschaften mit 31 und die Aktiengesellschaften mit 30. Von den letzten wurden 11 Firmen mit einem Stammkapital von 13,5 Millionen Zl aus dem Handelsregister gestrichen.

Auf die einzelnen Landesteile verteilt sich die Zahl der Konkurse wie folgt: Zentrale Wojewodschaften 472, westliche Wojewodschaften 206 (davon 43 in Schlesien), südliche 133, östliche 4.

Die Zahl der Vergleiche, mit denen sich die amtliche Statistik nicht befasst, kann mindestens ebenso hoch angenommen werden wie die der Konkurse.

Der Stand der Arbeitslosigkeit. Nach den Angaben der staatlichen Arbeitsnachweisämter belief sich die Zahl der Arbeitslosen am 31. März auf 380.660. In der Wojewodschaft Schlesien wurden am 1. April 66.143 Arbeitslose gezählt.

Ausland

Die Eisen- und Stahlerzeugung. Nach den Angaben der „Wirtschaft und Statistik“ erreichte im J. 1930 die Eisen- und Rohstahlgewinnung in den einzelnen Ländern folgenden Umfang (in 1000 t):

	Roheisen	
	1929	1930
Ver. Staaten von Amerika ¹⁾	42.964	31.903
Frankreich	10.364	10.098
Deutschland (ohne Saargebiet)	13.401	9.695
Grossbritannien	7.711	6.296
Russland	4.322	5.005
Belgien	4.096	3.394
Luxemburg	2.906	2.474
Saargebiet	2.105	1.912
Tschechoslowakei	1.644	1.435
Kanada	1.108	757
Italien ²⁾	678	534
Polen	704	478
Schweden	490	452 ³⁾
Oesterreich	462	287

	Rohstahl	
Ver. Staaten von Amerika	55.184	40.289
Deutschland	16.246	11.539
Frankreich	9.699	9.403
Grossbritannien	9.791	7.416

¹⁾ nur Koksroheisen

²⁾ ohne Ferrolegierungen

³⁾ annähernd nach Heft 1 der „Schwedischen Wirtschaftlichen Rundschau“

	1929	1930
Russland	4.907	5.683
Belgien	4.132	3.375
Luxemburg	2.702	2.270
Saargebiet	2.209	1.935
Tschechoslowakei	2.259	1.835
Italien	2.143	1.774
Kanada	1.402	1.028
Polen	1.377	1.237
Schweden	730	
Oesterreich	632	450

Am Jahresschluss waren in den Vereinigten Staaten 95 Hochöfen tätig, in Frankreich 138, Deutschland 63, Grossbritannien 76.

In Polnisch-Oberschlesien wurden im J. 1930 rund 323.760 t Roheisen und 903.200 t Rohstahl gewonnen, d. s. 67,7 bzw. 73% der Erzeugung Gesamtpolens. Die Roheisenerzeugung war um rund $\frac{1}{4}$ geringer als im Vorjahre.

Tschechoslowakei

Die Vieheinfuhr der Tschechoslowakei. Im vergangenen Jahre hat sich die Vieh- und Fleischeinfuhr der Tschechoslowakei bedeutend vermindert. Die Einfuhr von Schweinen ging von 77.246,5 t (in 1929) auf 53.257,8 t (um 35%) zurück, von Fleisch von 16.914,4 auf 4.443 t (um 70%), Fett von 32.656 auf 21.108 t.

Aus Polen wurden importiert: 24.942 Stück Rindvieh, 332.393 Stück Schweine und 2.002,6 t Fleisch.

Der Rückgang des tschechoslovakischen Vieh- u. Fleischimports ist sowohl eine Folge der Steigerung der heimischen Produktion als auch der Verbrauchsabnahme.

Märkte u. Preise

Der Absatz der Koksnebenprodukte. (Märzbericht.) Die allgemeine Wirtschaftskrise liess auch im Monat März eine stärkere Belebung der Konjunkturen in der Industrie der Koksnebenprodukte nicht aufkommen.

Wie gewöhnlich um diese Jahreszeit, machte sich allerdings eine gewisse Zunahme der Nachfrage für präparierten Teer und Pech zur Herstellung von Teerpappe bemerkbar.

Die Dachpappefabriken, die den Winter hindurch nahezu völlig untätig waren, nahmen die Produktion auf, angesichts der ungewissen Situation jedoch nur in sehr beschränktem Umfange. Aufträge von dieser Seite liefen infolgedessen nur spärlich ein.

Der Absatz von Pech zur Herstellung von Kohlenbriketts bewegte sich in normalen Grenzen.

Der Absatz von Teerölen beschränkte sich, da die Imprägnieranstalten den Betrieb noch nicht eröffnet haben, auf geringe Mengen.

Auf dem Gebiete der veredelten Koksnebenprodukte gestaltete sich lediglich der Absatz reinen Naphthalins einigermaßen zufriedenstellend. Die gesamte Produktion gepressten Rohnaphthalins musste weiterhin eingelagert werden. Die Vorräte davon erreichten somit einen im Vergleich zu den letzten Jahren sehr beträchtlichen Umfang.

Die im Februar eingetretene Belebung des Exports von Kresol und Phenol hielt im März weiter an, reichte jedoch

kaum dazu aus, die Hälfte der laufenden Produktion auf den Märkten unterzubringen.

Im Zusammenhang mit der Steigerung des Kraftwagenverkehrs und des Bedarfs an Motorölen seitens der Landwirtschaft nahm der Absatz von Motorbenzol sowohl im In- als im Auslande grösseren Umfang an. Die in den Wintermonaten angehäuften Vorräte sind aber immer noch recht gross. Der Absatz reiner Benzolprodukte und von Toluol für die chemische Industrie gestaltete sich normal.

Der Inlandsabsatz schwefelsauren Ammoniaks erfuhr endlich, nachdem die Landwirte ihren Bedarf im letzten Augenblick vor Beginn der Frühjahrsbestellung angemeldet hatten, eine gewisse Belebung. Die Absatzziffern reichten aber bei weitem nicht an die in den früheren Jahren verzeichneten heran. Ins Ausland wurden im März verhältnismässig geringe Mengen versandt.

Die Getreidepreise. Seit März d. Js. zeigen die Getreidepreise steigende Tendenz. Am 27. März notierte die Warschauer Getreidebörse für Roggen 21,75–22,25 Zl (zu Beginn d. Js. 18,50–19,00), Weizen 27–28 (26,50–27,50), Einheitshafer 26–27 (23–24), Gerste 23,50–24,50 (19,50–20,00), feinstes Weizenmehl 52–62 (60–70), Roggenmehl 36–37 (35–36).

Bemerkenswert ist, dass vor allem Gerste, Hafer und Roggen von der Aufwärtsbewegung ergriffen wurden, während Weizen ihr nur zögernd folgt.